

RYCZAŁT OD PRZYCHODÓW EWIDENCJONOWANYCH

Komentarz

Stanisław Bogucki, Arkadiusz Cudak
Aleksandra Wrzeńska-Nowacka

WYDANIE **3**

RYCZAŁT OD PRZYCHODÓW EWIDENCJONOWANYCH

Komentarz

Stanisław Bogucki, Arkadiusz Cudak
Aleksandra Wrzeńska-Nowacka

WYDANIE **3**

Stan prawny na 1 stycznia 2023 r.

Stanisław Bogucki, nr ORCID: 0000-0002-5532-3080

Arkadiusz Cudak, nr ORCID: 0000-0001-8051-0059

Recenzent wydania pierwszego i drugiego

Dr hab. Bogumił Pahl, prof. UWM

Wydawca

Grzegorz Jarecki

Redaktor prowadzący

Paulina Ambroży

Opracowanie redakcyjne

Violet Design

Projekt okładek serii

Wojtek Janikowski, Przemek Dębowski

Poszczególne części komentarza napisali:

Stanisław Bogucki – wstęp, art. 1a, 3; art. 4 ust. 1 pkt 14–16, ust. 2–4; art. 5;

art. 8 uwagi ogólne, ust. 1 pkt 1–3, ust. 3; art. 10; art. 12 ust. 1

pkt 3, 4, 7, 8, ust. 2, 3, 14; art. 13a–20; art. 21 ust. 5a, ust. 6–15; art. 21b, 57a,
57aa, 57ab, 57h, 58

Arkadiusz Cudak – art. 4 ust. 1 pkt 8–13, 17, 18; art. 8 ust. 1 pkt 4;

art. 12 uwagi ogólne, ust. 1 pkt 1–2b, ust. 10–12; art. 21 ust. 1–4;

art. 21c–22, 52, 57c, 57d

Aleksandra Wrzesińska-Nowacka – art. 1, 2; art. 4 uwagi ogólne, ust. 1 pkt 1–6;

art. 6, 7; art. 8 ust. 1 pkt 5, ust. 2; art. 9, 11; art. 12 ust. 1 pkt 5, 6,

ust. 5–9a, 13; art. 57b, 57e, 57f

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2023

ISBN 978-83-8328-428-6

3. wydanie

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 728 313 462

e-mail: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	21
Wstęp	27
Ustawa z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne	37
Rozdział 1	
Przepisy ogólne	39
Art. 1. [Przedmiot ustawy]	39
1. Uwagi ogólne	40
2. Podmioty zryczałtowanego podatku dochodowego	41
3. Zasady opodatkowania dochodów osób fizycznych	42
4. Przedmiot opodatkowania	45
Art. 1a. [Opodatkowanie przychodów przedsiębiorstwa w spadku]	46
1. Przedsiębiorstwo w spadku jako podatnik ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych	47
2. Obowiązek sporządzenia na dzień otwarcia spadku wykazu składników majątku przedsiębiorstwa w spadku	49
3. Właściwość naczelnika urzędu skarbowego w sprawach opodatkowania ryczałtem ewidencjonowanym przedsiębiorstwa w spadku	50

Art. 2.	[Formy zryczałtowanego podatku dochodowego]	50
	1. Uwagi ogólne	51
	2. Formy opodatkowania	52
	2.1. Pojęcie ryczałtu podatkowego	52
	2.2. Formy opodatkowania uregulowane w ustawie	53
	2.2.1. Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych	54
	2.2.2. Karta podatkowa (wzmianka)	56
	2.2.3. Zryczałtowany podatek dochodowy od przychodów osób duchownych (wzmianka)	58
	3. Podział wpływów podatkowych między budżet państwa i jednostki samorządu terytorialnego	59
Art. 3.	[Przychody opodatkowane w formach zryczałtowanych a przychody z innych źródeł]	60
	1. Uwagi ogólne	60
	2. Wyjątkowy charakter podatków opłacanych w formie zryczałtowanej w stosunku do opodatkowania na zasadach ogólnych	61
	3. Konsekwencje w praktyce odrębnego opodatkowania w formie zryczałtowanej	62
Art. 4.	[Definicje legalne]	65
	1. Uwagi ogólne	69
	2. Zakres definicji legalnych użytych w ustawie (art. 4 ust. 1)	70
	2.1. Działalność usługowa (art. 4 ust. 1 pkt 1)	70
	2.2. Działalność gastronomiczna (art. 4 ust. 1 pkt 2)	74
	2.3. Działalność usługowa w zakresie handlu (art. 4 ust. 1 pkt 3)	78
	2.4. Działalność wytwórcza (art. 4 ust. 1 pkt 4)	85
	2.5. Towary (art. 4 ust. 1 pkt 5)	87
	2.6. Dowody zakupu (art. 4 ust. 1 pkt 6)	88
	2.7. Karty przychodów (art. 4 ust. 1 pkt 7)	93

2.8. Podatek dochodowy na ogólnych zasadach (art. 4 ust. 1 pkt 8)	94
2.9. Księgi (art. 4 ust. 1 pkt 9)	95
2.10. Gospodarstwo rolne (art. 4 ust. 1 pkt 10)	98
2.11. Wolny zawód (art. 4 ust. 1 pkt 11)	100
2.12. Pozarolnicza działalność gospodarcza (art. 4 ust. 1 pkt 12)	134
2.13. Urząd skarbowy (art. 4 ust. 1 pkt 13)	140
2.14. Przedsiębiorstwo w spadku (art. 4 ust. 1 pkt 14)	143
2.15. Zmarły przedsiębiorca (art. 4 ust. 1 pkt 15)	144
2.16. Zarząd sukcesyjny (art. 4 ust. 1 pkt 16)	145
2.17. Ustawa – Ordynacja podatkowa (art. 4 ust. 1 pkt 17)	148
2.18. Ustawa o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom (art. 4 ust. 1 pkt 18)	148
3. Sposób przeliczania kwot wyrażanych w euro (art. 4 ust. 2)	149
4. Odpowiednie stosowanie przepisów dotyczących prowadzenia podatkowej księgi przychodów i rozchodów do dokumentowania zakupu towarów (art. 4 ust. 3)	152
5. Znaczenie użycia oznaczenia „ex” przy symbolu danego grupowania PKWiU (art. 4 ust. 4)	153
Art. 5. [Brak obowiązku prowadzenia ksiąg]	154
1. Ogólna zasada braku obowiązku prowadzenia ksiąg, odnosząca się do podatników opodatkowanych w formach zryczałtowanych	154
2. Rozumienie zwrotu „chyba że przepisy ustawy stanowią inaczej”, stanowiącego podstawę wprowadzenia wyjątku od zasady ogólnej	155
3. Bezzasadność wprowadzania odstępstwa od ogólnej zasady dla podatników opodatkowanych ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych	156

Rozdział 2

Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych	157
Art. 6. [Przychody podlegające opodatkowaniu ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych]	157
1. Źródła przychodów podlegających opodatkowaniu	160
2. Pozarolnicza działalność gospodarcza	161
3. Przychody z pozarolniczej działalności gospodarczej	167
4. Różnice kursowe	182
5. Przychody z innych źródeł (art. 20 ust. 1c u.p.d.o.f.) ...	186
6. Przychody z najmu, podnajmu, dzierżawy, poddzierżawy i innych umów o podobnym charakterze, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 6 u.p.d.o.f.	187
7. Limity przychodów uprawniające do opodatkowania ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych	195
Art. 7. [Podatnicy rozpoczynający działalność w roku podatkowym]	199
1. Uwagi ogólne	199
2. Rozpoczęcie działalności gospodarczej	200
3. Likwidacja działalności gospodarczej	204
Art. 8. [Wyłączenie opodatkowania ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych]	208
1. Uwagi ogólne	211
2. Podatnicy opłacający podatek w formie karty podatkowej (art. 8 ust. 1 pkt 1)	214
3. Podatnicy korzystający na podstawie odrębnych przepisów z okresowego zwolnienia od podatku dochodowego (art. 8 ust. 1 pkt 2)	215
4. Podatnicy osiągający w całości lub w części przychody z określonej działalności (art. 8 ust. 1 pkt 3)	216
4.1. Uwagi ogólne	216

4.2.	Podatnicy osiągający w całości lub w części przychody z tytułu prowadzenia aptek (art. 8 ust. 1 pkt 3 lit. a)	220
4.3.	Podatnicy osiągający w całości lub w części przychody z tytułu działalności w zakresie kupna i sprzedaży wartości dewizowych (art. 8 ust. 1 pkt 3 lit. c)	223
4.4.	Podatnicy osiągający w całości lub w części przychody z tytułu działalności w zakresie handlu częściami i akcesoriami do pojazdów mechanicznych (art. 8 ust. 1 pkt 3 lit. f)	224
5.	Podatnicy wytwarzający wyroby opodatkowane podatkiem akcyzowym (art. 8 ust. 1 pkt 4)	227
5.1.	Uwagi ogólne	227
5.2.	Wyroby podlegające podatkowi akcyzowemu	228
5.3.	Wytwarzanie wyrobów akcyzowych	240
5.4.	Podmioty wytwarzające wyroby opodatkowane podatkiem akcyzowym	241
5.5.	Wytwarzanie energii elektrycznej z odnawialnych źródeł	244
6.	Podjęcie działalności prowadzonej dotychczas samodzielnie przez drugiego z małżonków bądź w spółce z nim (art. 8 ust. 1 pkt 5)	248
7.	Podatnik wykonujący samodzielnie działalność gospodarczą na rzecz byłych lub obecnych pracodawców (art. 8 ust. 2)	250
8.	Konsekwencje uzyskania przychodu z niektórych rodzajów działalności w trakcie roku podatkowego (art. 8 ust. 3)	255
Art. 9.	[Oświadczenie o wyborze opodatkowania w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych]	258
1.	Podatnicy prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą	260

---

	2. Podatnicy osiągający przychody, o których mowa w art. 6 ust. 1a u.z.p.d.f.	269
	3. Podatnicy osiągający przychody, o których mowa w art. 6 ust. 1d u.z.p.d.f.	269
Art. 10.	[Stosowanie do podatników opłacających ryczałt od przychodów ewidencjonowanych zwolnień od podatku dochodowego]	270
	1. Uwagi ogólne	271
	2. Zwolnienia od opodatkowania ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych (odpowiednie stosowanie niektórych zwolnień od podatku dochodowego od osób fizycznych)	277
	2.1. Art. 21 ust. 1 pkt 28a u.p.d.o.f.	277
	2.2. Art. 21 ust. 1 pkt 29 u.p.d.o.f.	278
	2.3. Art. 21 ust. 1 pkt 29aa u.p.d.o.f.	282
	2.4. Art. 21 ust. 1 pkt 29b u.p.d.o.f.	284
	2.5. Art. 21 ust. 1 pkt 43 u.p.d.o.f.	286
	2.6. Art. 21 ust. 1 pkt 46 u.p.d.o.f.	292
	2.7. Art. 21 ust. 1 pkt 46c u.p.d.o.f.	298
	2.8. Art. 21 ust. 1 pkt 47a u.p.d.o.f.	298
	2.9. Art. 21 ust. 1 pkt 71a u.p.d.o.f.	300
	2.10. Art. 21 ust. 1 pkt 102a u.p.d.o.f.	301
	2.11. Art. 21 ust. 1 pkt 111 u.p.d.o.f.	301
	2.12. Art. 21 ust. 1 pkt 114 u.p.d.o.f.	302
	2.13. Art. 21 ust. 1 pkt 121 u.p.d.o.f.	303
	2.14. Art. 21 ust. 1 pkt 121a u.p.d.o.f.	304
	2.15. Art. 21 ust. 1 pkt 122 u.p.d.o.f.	305
	2.16. Art. 21 ust. 1 pkt 125 u.p.d.o.f.	306
	2.17. Art. 21 ust. 1 pkt 125a u.p.d.o.f.	307
	2.18. Art. 21 ust. 1 pkt 129 u.p.d.o.f.	308
	2.19. Art. 21 ust. 1 pkt 131a u.p.d.o.f.	308
	2.20. Art. 21 ust. 1 pkt 136 u.p.d.o.f.	310
	2.21. Art. 21 ust. 1 pkt 137 u.p.d.o.f.	310
	2.22. Art. 21 ust. 1 pkt 155 u.p.d.o.f.	311
Art. 11.	[Odliczenia od przychodów]	312
	1. Uwagi wstępne	316

2.	Strata podatkowa	317
3.	Wydatki podlegające odliczeniu od przychodów	319
4.	Sposób odliczenia strat i wydatków w przypadku podatników osiągających przychody opodatkowane różnymi stawkami	328
5.	Zwiększenie i zmniejszenie przychodów z uwagi na nieterminową zapłatę świadczenia pieniężnego ...	329
6.	Odliczenie składek na ubezpieczenie zdrowotne	342
Art. 12.	[Wysokość ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych]	344
1.	Uwagi ogólne	355
2.	Stawka 17% (art. 12 ust. 1 pkt 1)	358
3.	Stawka 15% (art. 12 ust. 1 pkt 2)	358
4.	Stawka 14% (art. 12 ust. 1 pkt 2a)	380
5.	Stawka 12% (art. 12 ust. 1 pkt 2b)	384
6.	Stawka 10% (art. 12 ust. 1 pkt 3)	385
7.	Stawka 8,5% oraz 12,5% (art. 12 ust. 1 pkt 4)	386
8.	Stawka 8,5% (art. 12 ust. 1 pkt 5)	391
9.	Stawka 5,5% (art. 12 ust. 1 pkt 6)	394
10.	Stawka 3% (art. 12 ust. 1 pkt 7)	395
11.	Stawka 2% (art. 12 ust. 1 pkt 8)	417
12.	Zasada pobierania ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych bez pomniejszania przychodu o koszty uzyskania (art. 12 ust. 2)	418
13.	Ustalanie stawki ryczałtu w przypadku podatnika prowadzącego działalność, z której przychody są opodatkowane różnymi stawkami ryczałtu (art. 12 ust. 3)	420
13.1.	Ustalanie stawki ryczałtu według stawki właściwej dla przychodów z każdego rodzaju działalności w przypadku prowadzenia ewidencji przychodów (art. 12 ust. 3 zdanie pierwsze)	420
13.2.	Ustalanie stawki ryczałtu w przypadku nieprowadzenia przez podatnika ewidencji przychodów (art. 12 ust. 3 zdanie drugie)	422

---

14. Określanie przychodu z udziału w spółce (art. 12 ust. 5 i 9)	424
15. Określanie przychodów małżonków pozostających we wspólności majątkowej z najmu, podnajmu, dzierżawy, poddzierżawy i umów o podobnym charakterze (art. 12 ust. 6–8c)	426
16. Odpowiednie określanie przychodów z art. 6 ust. 1d u.z.p.d.f. (art. 12 ust. 9a)	431
17. Stawka ryczałtu 10% od przychodów ewidencjonowanych w przypadku odpłatnego zbycia praw majątkowych lub nieruchomości oraz termin płatności tego ryczałtu (art. 12 ust. 10 i 10b)	433
17.1. Stawka ryczałtu 10%	433
17.2. Przedmiot opodatkowania stawką 10%	433
17.3. Warunki zastosowania stawki 10%	437
17.4. Termin płatności ryczałtu (art. 12 ust. 10b)	439
18. Opodatkowanie przychodów ryczałtem ze zbycia nieruchomości mieszkalnych wykorzystywanych w działalności gospodarczej (art. 12 ust. 10a)	440
19. Stosowanie przepisów art. 27 ust. 8–9a u.p.d.o.f. do przychodów opodatkowanych ryczałtem osiąganych za granicą (art. 12 ust. 12)	441
20. Odniesienie limitu określonego w art. 12 ust. 1 pkt 4 lit. a u.z.p.d.f. łącznie do obojga małżonków (art. 12 ust. 13)	444
21. Odniesienie limitów określonych w art. 12 ust. 1 pkt 4 u.z.p.d.f. odrębnie do przychodów osiąganych z wymienionych w art. 12 ust. 4 u.z.p.d.f. źródeł przychodów (art. 12 ust. 14)	444
Art. 13. (uchylony)	445
Art. 13a. [Ulga abolicyjna]	445
1. Odpowiednie stosowanie ulgi abolicyjnej do podatników opodatkowanych ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych	446

2.	Możliwość zastosowania ulgi abolicyjnej przez podatników opodatkowanych ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych tylko do przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej	447
3.	Możliwość skorzystania z ulgi abolicyjnej przez podatników opodatkowanych ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych bez względu na to, czy zagraniczne dochody z pracy zostały opodatkowane w państwie ich źródła	448
4.	Możliwość odliczenia ulgi abolicyjnej tylko w zeznaniu rocznym	449
5.	Nieobjęcie ulgą abolicyjną przychodów osiągniętych w krajach i na terytoriach stosujących szkodliwą konkurencję podatkową	450
Art. 14–14b.	(uchylone)	452
Art. 15.	[Obowiązek posiadania i przechowywania dowodów zakupu towarów oraz prowadzenia ewidencji]	452
1.	Uwagi ogólne	455
2.	Obowiązek posiadania dowodów zakupu towarów (art. 15 ust. 1)	457
3.	Obowiązek prowadzenia wykazu środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych (art. 15 ust. 1, 10)	458
4.	Obowiązek prowadzenia ewidencji przychodów (art. 15 ust. 1, 1a, 2, 3, 11)	459
5.	Obowiązek i sposób przechowywania ewidencji przychodów oraz dowodów, na podstawie których są dokonywane wpisy do ewidencji, a także dowodów zakupu towarów (art. 15 ust. 4, 8, 9)	463
Art. 16.	[Delegacja ustawowa – sposób prowadzenia ewidencji oraz wykazu środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych]	465
1.	Obowiązek prowadzenia ewidencji przychodów według wzoru określonego w załączniku do rozporządzenia	467

---

2. Przypadki obligatoryjnego dokonywania zapisów w ewidencji przychodów na podstawie faktur, faktur RR, rachunków oraz dokumentów celnych	468
3. Przypadki dokonywania zapisów w ewidencji niektórych przychodów dopiero na podstawie dowodów potwierdzających faktyczne uzyskanie przychodów	469
4. Możliwość dokonywania zapisów w ewidencji przychodów na podstawie dziennego zestawienia faktur	470
5. Obowiązek dokonywania zapisów w ewidencji przychodów w porządku chronologicznym	470
6. Możliwość ewidencjonowania przychodów w ewidencji przychodów łącznie z podatkiem od towarów i usług	471
7. Możliwość i sposób prowadzenia ewidencji przychodów przy użyciu technik informatycznych	471
8. Możliwość i warunki rezygnacji z prowadzenia ewidencji przychodów	472
9. Możliwość i sposób wykazywania odliczeń od przychodów, obniżek oraz ulg od ryczałtu, a także doliczeń do ryczałtu	473
10. Obowiązek prowadzenia ewidencji przychodów rzetelnie i w sposób niewadliwy	474
11. Zdefiniowanie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, a także prowadzenie ich wykazu	477
12. Możliwość i sposób prowadzenia wykazu środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych w systemie teleinformatycznym	482
Art. 17. [Określenie wartości niezewidencjonowanego przychodu przez organ podatkowy]	482

1.	Określenie wartości niezewidencjonowanego przychodu w przypadku nieprowadzenia ewidencji przychodów lub prowadzenia jej niezgodnie z warunkami do uznania jej za dowód w postępowaniu podatkowym	484
2.	Określenie wartości niezewidencjonowanego przychodu w przypadku stwierdzenia istnienia powiązań podatnika, o których mowa w art. 23m ust. 1 pkt 5 u.p.d.o.f.	497
3.	Określenie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych od kwoty niezewidencjonowanego przychodu	502
4.	Określenie wartości niezewidencjonowanego przychodu w przypadku prowadzenia ewidencji sprzedaży produktów roślinnych i zwierzęcych niezgodnie z warunkami wymaganymi do uznania jej za dowód w postępowaniu podatkowym	502
5.	Problem charakteru decyzji wydawanej na podstawie art. 17 ust. 1 u.z.p.d.f. oraz przedawnienia do wydania tej decyzji	504
Art. 18–19.	(uchylone)	516
Art. 20.	[Wykaz składników majątku]	517
1.	Uchylenie obowiązku sporządzania spisu z natury	517
2.	Sytuacje objęte obowiązkiem sporządzenia wykazu składników majątku	518
3.	Obowiązek prowadzenia wykazu składników majątku w przypadku przekształcenia lub przejęcia spółek	519
Art. 21.	[Obowiązek obliczenia i wpłacenia ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych]	520
1.	Obowiązek obliczenia, złożenia zeznania i wpłacenia ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych (art. 21 ust. 1–5)	528
1.1.	Termin płatności ryczałtu (art. 21 ust. 1)	528

1.2.	Przedawnienie zobowiązania podatkowego z tytułu ryczałtu	530
1.3.	Skutki braku zapłaty ryczałtu w ustawowym terminie	532
1.4.	Obliczanie ryczałtu	534
1.5.	Wpłata ryczałtu	535
1.6.	Wydłużone terminy obliczania i wpłaty ryczałtu (art. 21 ust. 1aa i ust. 1b)	537
1.7.	Zawieszenie działalności gospodarczej	539
1.8.	Obowiązki podatnika w związku z zawieszeniem wykonywania działalności gospodarczej	541
1.9.	Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych dotyczący okresu zawieszenia (art. 21 ust. 1g–1j)	542
1.10.	Zeznanie roczne o wysokości uzyskanego przychodu (art. 21 ust. 2 pkt 2)	544
1.11.	Decyzje dotyczące ryczałtu (art. 21 ust. 4)	548
1.12.	Termin obliczenia pierwszego ryczałtu przez przedsiębiorstwo w spadku (art. 21 ust. 5a)	552
2.	Kredyt podatkowy (art. 21 ust. 6–15)	553
Art. 21a.	(uchylony)	565
Art. 21b.	[Przekazanie 1,5% podatku na rzecz organizacji pożytku publicznego]	565
1.	Przekazanie przez naczelnika urzędu skarbowego na wniosek podatnika 1,5% podatku należnego organizacji pożytku publicznego	568
2.	Przesłanki odstąpienia od przekazania przez naczelnika urzędu skarbowego na wniosek podatnika 1,5% podatku należnego organizacji pożytku publicznego	571
3.	Przekazanie organizacji pożytku publicznego zbiorczej informacji o danych identyfikacyjnych podatnika i przekazanej przez niego kwocie, a także o przeznaczeniu przekazanej kwoty	573

	4. Delegacja ustawowa do upoważnienia organu innego niż naczelnik urzędu skarbowego do czynności związanych z przekazywaniem na wniosek podatnika 1,5% podatku należnego organizacji pożytku publicznego	574
Art. 21c.	[Udostępnienie zeznania podatkowego za pośrednictwem konta w e-Urzędzie Skarbowym oraz jego akceptacja przez podatnika]	574
	1. Możliwość składania zeznań przez akceptację przygotowanego przez KAS zeznania	575
	2. Wyłączenia podmiotowe	576
	3. Udostępnianie zeznań na portalu podatnika	576
Art. 21d.	[Korekta zeznania podatkowego]	577
	1. Korekta zeznania przez organ podatkowy z uwagi na błędy lub oczywiste omyłki powstałe z winy organu podatkowego	578
	2. Tryb dokonywania korekty	578
	3. Nienaliczanie odsetek za zwłokę za okres od dnia następującego po upływie terminu płatności podatku do dnia złożenia korekty	579
Art. 22.	[Obowiązki podatnika w przypadku utraty warunków do opodatkowania ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych]	579
	1. Utrata warunków do opodatkowania ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych	580
	2. Obowiązki podatnika związane z utratą prawa do opodatkowania	582

Rozdział 3

Karta podatkowa	584
Art. 23–41. (pominięte)	584

Rozdział 4

Zryczałtowany podatek dochodowy od przychodów osób duchownych	585
Art. 42–51. (pominięte)	585

Rozdział 5

Przepisy wspólne	586
Art. 52. [Delegacja ustawowa – wzory dokumentów]	586
1. Uwagi ogólne	587
2. Upoważnienie do udostępnienia wzorów (art. 52 ust. 1)	588
Art. 53. (uchylony)	588
Art. 54–55. (pominięte)	588

Rozdział 6

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe

i końcowe	589
Art. 56–57. (pominięte)	589
Art. 57a. [Zwolnienie od podatku kwoty umorzenia zaległości oraz zwrotu]	589
1. Cel wprowadzenia ustawy abolicyjnej	590
2. Sposób stosowania zwolnienia od podatku, jak również kwoty umorzenia zaległości oraz kwoty zwrotu	591
Art. 57aa. [Ulga e-TOLL]	594
1. Zakres ulgi e-TOLL	595
2. Sposób obliczenia ulgi e-TOLL	596
Art. 57ab. [Zwolnienie od podatku kwoty jednorazowego świadczenia wypłacanego w związku z sytuacją ekologiczną na Odrze]	597
Art. 57b. [Darowizny odliczane od przychodu przekazywane Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych, Centralnej Bazie Rezerw Sanitarno-Przeciwepidemicznych]	600
1. Cel i termin odliczenia darowizn od przychodu	602
2. Sposób odliczenia darowizn od przychodu	603
3. Zamknięty katalog podmiotów obdarowanych	604
Art. 57c. [Zwolnienie z obowiązku zwiększenia przychodów]	604
1. Przejściowy charakter regulacji związany z nadzwyczajną sytuacją wywołaną pandemią COVID-19	606

---

	2. Przesłanki zastosowania ulgi za złe długi będące konsekwencją braku zapłaty przez podatnika należności z tytułu nabytych towarów lub usług	606
Art. 57d.	[Ulga za złe długi w przypadku podatników ponoszących negatywne konsekwencje ekonomiczne z powodu epidemii COVID-19]	608
	1. Przejściowy charakter regulacji	608
	2. Przesłanki zastosowania ulgi za złe długi w przypadku podatników ponoszących negatywne konsekwencje ekonomiczne z powodu epidemii COVID-19	609
Art. 57e.	[Odcisnienie darowizn sprzętu komputerowego na rzecz placówek oświatowych]	609
	1. Możliwość i termin odliczenia od przychodu darowizn rzeczowych, których przedmiotem są komputery przenośne będące laptopami lub tabletami	611
	2. Zamknięty katalog podmiotów obdarowanych	611
Art. 57f.	[Kwoty darowizn podlegających odliczeniu]	612
	1. Możliwość odliczania darowizn jedynie w kwotach faktycznie dokonanych jako zasada w podatkach dochodowych	612
	2. Kwota przekazanych darowizn w przypadku darowizn dokonanych na podstawie art. 57b i 57e u.z.p.d.f.	613
Art. 57g.	[pominięty]	613
Art. 57h.	[Złożenie wniosku o przekazanie 1% podatku na rzecz organizacji pożytku publicznego po terminie, jeżeli nie zostanie odwołany stan epidemii ogłoszony z powodu COVID-19]	613
	1. Termin złożenia wniosku w sprawie przekazania 1% podatku na rzecz organizacji pożytku publicznego w czasie stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19	614
	2. Odpowiednie stosowanie w zakresie nieregulowanym przepisów art. 21b u.z.p.d.f.	615

Art. 58.	[Wejście w życie]	615
1.	Wejście w życie ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne i jej <i>vacatio legis</i>	616
2.	Możliwość opodatkowania ryczałtem przychodów osiągniętych od 1.01.1999 r.	617
3.	Wcześniejsze wejście w życie regulacji zawierających delegacje do wydania aktów wykonawczych	618
4.	Konsekwencje wejścia w życie art. 56 pkt 4 lit. e u.z.p.d.f.	619

Załączniki

Załącznik nr 1. (pominięty)	620
Załącznik nr 2. (uchylony)	620
Załącznik nr 3–6. (pominięte)	620

Bibliografia	621
---------------------------	-----

Wykaz orzecznictwa	635
---------------------------------	-----

Indeks rzeczowy	647
------------------------------	-----

Autorzy	657
----------------------	-----

WYKAZ SKRÓTÓW

Akty prawne

- dyrektywa 2003/96/WE – dyrektywa Rady 2003/96/WE z 27.10.2003 r. w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej (Dz.Urz. UE L 283, s. 51, ze zm.)
- k.c. – ustawa z 23.04.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2022 r. poz. 1360 ze zm.)
- k.k.s. – ustawa z 10.09.1999 r. – Kodeks karny skarbowy (Dz.U. z 2022 r. poz. 859 ze zm.)
- Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.04.1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.)
- k.p. – ustawa z 26.06.1974 r. – Kodeks pracy (Dz.U. z 2022 r. poz. 1510 ze zm.)
- k.p.c. – ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2021 r. poz. 1805 ze zm.)
- k.r.o. – ustawa z 25.02.1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2020 r. poz. 1359 ze zm.)
- k.s.h. – ustawa z 15.09.2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. z 2022 r. poz. 1467 ze zm.)
- KŚT – rozporządzenie Rady Ministrów z 3.10.2016 r. w sprawie Klasyfikacji Środków Trwałych (KŚT) (Dz.U. poz. 1864)
- nowela z 28.11.2020 r. – ustawa z 28.11.2020 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku do-

- chodowym od osób prawnych, ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2123 ze zm.)
- nowela z 29.10.2021 r. – ustawa z 29.10.2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2105 ze zm.)
- nowela z 9.06.2022 r. – ustawa z 9.06.2022 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1265 ze zm.)
- o.p. – ustawa z 29.08.1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2022 r. poz. 2651 ze zm.)
- PKWiU – Polska Klasyfikacja Wyrobów i Usług wprowadzona rozporządzeniem Rady Ministrów z 4.09.2015 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług (PKWiU) (Dz.U. poz. 1676 ze zm.)
- p.p.s.a. – ustawa z 30.08.2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. z 2023 r. poz. 259 ze zm.)
- pr. bank. – ustawa z 29.08.1997 r. – Prawo bankowe (Dz.U. z 2022 r. poz. 2324 ze zm.)
- pr. bud. – ustawa z 7.07.1994 r. – Prawo budowlane (Dz.U. z 2021 r. poz. 2351 ze zm.)
- pr. dew. – ustawa z 27.07.2002 r. – Prawo dewizowe (Dz.U. z 2022 r. poz. 309)
- pr. ener. – ustawa z 10.04.1997 r. – Prawo energetyczne (Dz.U. z 2022 r. poz. 1385 ze zm.)
- pr. farm. – ustawa z 6.09.2001 r. – Prawo farmaceutyczne (Dz.U. z 2022 r. poz. 2301)
- pr. przed. – ustawa z 6.03.2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz.U. z 2023 r. poz. 221 ze zm.)
- pr. rest. – ustawa z 15.05.2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (Dz.U. z 2022 r. poz. 2309)
- pr. up. – ustawa z 28.02.2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz.U. z 2022 r. poz. 1520 ze zm.)

-
- r.p.e.p. – rozporządzenie Ministra Finansów z 17.12.2021 r. w sprawie prowadzenia ewidencji przychodów i wykazu środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych (Dz.U. poz. 2414)
- r.p.k.p.r. – rozporządzenie Ministra Finansów z 23.12.2019 r. w sprawie prowadzenia podatkowej księgi przychodów i rozchodów (Dz.U. poz. 2544)
- u.CEIDG – ustawa z 6.03.2018 r. o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy (Dz.U. z 2022 r. poz. 541 ze zm.)
- u.CPK – ustawa z 10.05.2018 r. o Centralnym Porcie Komunikacyjnym (Dz.U. z 2021 r. poz. 1354 ze zm.)
- u.d.j.s.t. – ustawa z 13.11.2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. z 2022 r. poz. 2267)
- u.d.p.p.w. – ustawa z 24.04.2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2022 r. poz. 1327 ze zm.)
- u.f.p. – ustawa z 27.08.2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2022 r. poz. 1634 ze zm.)
- u.g.n. – ustawa z 21.08.1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2023 r. poz. 344)
- u.o.i.f. – ustawa z 29.07.2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. z 2022 r. poz. 1500 ze zm.)
- u.o.z.o.z. – ustawa z 23.07.2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2022 r. poz. 840 ze zm.)
- u.p.a. – ustawa z 6.12.2008 r. o podatku akcyzowym (Dz.U. z 2022 r. poz. 143 ze zm.)
- u.p.d.o.f. – ustawa z 26.07.1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2022 r. poz. 2647 ze zm.)
- u.p.d.o.p. – ustawa z 15.02.1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz.U. z 2022 r. poz. 2587 ze zm.)
- u.p.n.o. – ustawa z 8.03.2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (Dz.U. z 2022 r. poz. 893 ze zm.)
- u.p.r. – ustawa z 15.11.1984 r. o podatku rolnym (Dz.U. z 2020 r. poz. 333)
-

- u.p.t.u. – ustawa z 11.03.2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz.U. z 2022 r. poz. 931 ze zm.)
- u.p.z. – ustawa z 20.04.2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2022 r. poz. 690 ze zm.)
- u.r. – ustawa z 29.09.1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2023 r. poz. 120)
- u.s.p. – ustawa z 29.06.1995 r. o statystyce publicznej (Dz.U. z 2022 r. poz. 459 ze zm.)
- ustawa
abolicyjna – ustawa z 25.07.2008 r. o szczególnych rozwiązaniach dla podatników uzyskujących niektóre przychody poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 143, poz. 894 ze zm.)
- u.z.e.i.p. – ustawa z 13.10.1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników (Dz.U. z 2022 r. poz. 2500 ze zm.)
- u.z.f. – ustawa z 10.12.2020 r. o zawodzie farmaceuty (Dz.U. z 2022 r. poz. 1873)
- u.z.p.d.f. – ustawa z 20.11.1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz.U. z 2022 r. poz. 2540 ze zm.)
- u.z.s. – ustawa z 5.07.2018 r. o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej i innych ułatwieniach związanych z sukcesją przedsiębiorstw (Dz.U. z 2021 r. poz. 170)

Zbiory orzeczeń i czasopisma

- CBOSA – Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych
- DoP – Doradztwo Podatkowe
- Dz.U. – Dziennik Ustaw
- Dz.Urz. UE – Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej
- Dz.Urz. WE – Dziennik Urzędowy Wspólnot Europejskich
- JP – Jurysdykcja Podatkowa
- KPPod – Kwartalnik Prawa Podatkowego

MoPod	– Monitor Podatkowy
M.P.	– Monitor Polski
NPN	– Nowy Przegląd Notarialny
ONSA	– Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego
ONSAiWSA	– Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego i Wojewódzkich Sądów Administracyjnych
OSNAPiUS	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
OSNC	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
OSNC-ZD	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Cywilna – Zbiór Dodatkowy
OSNKW	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Karna i Wojskowa
OSNP	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych
OSP	– Orzecznictwo Sądów Polskich
OTK	– Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
OTK-A	– Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, Seria A
Pal.	– Palestra
PiP	– Państwo i Prawo
POP	– Przegląd Orzecznictwa Podatkowego
PP	– Przegląd Podatkowy
PPH	– Przegląd Prawa Handlowego
PPLiS	– Przegląd Podatków Lokalnych i Finansów Samorządowych
PPP	– Przegląd Prawa Publicznego
Prok. i Pr.	– Prokuratura i Prawo
PUG	– Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego
R.Pr.	– Radca Prawny
RPEiS	– Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
ST	– Samorząd Terytorialny
ZNSA	– Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego

Inne

KAS	– Krajowa Administracja Skarbowa
KIS	– Krajowa Informacja Skarbowa
KRS	– Krajowy Rejestr Sądowy
MF	– Minister Finansów
MZ	– Minister Zdrowia
NBP	– Narodowy Bank Polski
NIP	– numer identyfikacji podatkowej
NSA	– Naczelny Sąd Administracyjny
SA	– Sąd Apelacyjny
SN	– Sąd Najwyższy
SO	– sąd okręgowy
TK	– Trybunał Konstytucyjny
TS	– Trybunał Sprawiedliwości
WSA	– wojewódzki sąd administracyjny

WSTĘP

Niniejszy komentarz zawiera objaśnienia do przepisów regulujących opodatkowanie ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych, zawartych w ustawie z 20.11.1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, a także przepisów wykonawczych do tej ustawy.

Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych to uproszczona forma opłacania podatku dochodowego, skierowana do osób prowadzących działalność gospodarczą. Podatek płaci się od przychodu, bez pomniejszania go o koszty. Opodatkowaniu ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych mogą podlegać także przychody z tytułu najmu, podnajmu, dzierżawy, poddzierżawy lub innych umów o podobnym charakterze, jeżeli umowy te nie są zawierane w ramach prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej.

Według dostępnych na dzień 1.01.2023 r. danych Ministra Finansów¹ podatnicy korzystający z opodatkowania w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych złożyli za 2021 r. 1 493 199 zeznań (tj. o 105 655 zeznań więcej niż za 2020 r.), w tym:

- 704 509 zeznań złożyli podatnicy prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą (o 58 246 zeznań więcej niż za 2020 r.);

---

¹ <https://www.podatki.gov.pl/media/8804/informacja-rycza%C5%82t-za-2021.pdf> (dostęp: 1.01.2023 r.).

- 788 476 zeznań złożyli podatnicy, którzy wybrali tę formę opodatkowania wyłącznie dla przychodów z tytułu umowy najmu, podnajmu, dzierżawy, poddzierżawy lub innych umów o podobnym charakterze, niezawieranych w ramach prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej (o 47 375 zeznań więcej niż za 2020 r.).

Przychody z tytułu umowy najmu, podnajmu, dzierżawy, poddzierżawy lub innych umów o podobnym charakterze podlegają opodatkowaniu ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych od 2003 r. Porównanie danych statystycznych za poszczególne lata przedstawianych przez Ministra Finansów wskazuje, że liczba zeznań składanych przez podatników uzyskujących przychody wyłącznie z tytułu umowy najmu, podnajmu, dzierżawy, poddzierżawy lub innych umów o podobnym charakterze, wybierających tę formę opodatkowania, z roku na rok wzrasta².

Jednym z istotniejszych elementów kształtujących wysokość podatku należnego są stawki podatkowe, które w większym stopniu wpływają na decyzje podatników o wyborze tej uproszczonej formy opodatkowania od ograniczeń podmiotowych. Z dniem 1.01.2021 r. oraz z dniem 1.01.2022 r. zmianie uległa ilość i wysokość stawek ryczałtu ewidencjonowanego. Obecnie obowiązuje ich 10 w wysokości: 17%, 15%, 14%, 12,5%, 12%, 10%, 8,5%, 5,5%, 3% oraz 2%.

Nie obowiązuje już stawka ryczałtu 20%, którą do końca 2020 r. opodatkowane były przychody uzyskiwane z tytułu wykonywania wolnych zawodów – od 1.01.2021 r. przychody te opodatkowane są stawką 17%. Nastąpiła modyfikacja definicji wolnego zawodu opodatkowanego według stawki 17% m.in. o adwokata, notariusza, radcę prawnego, biegłego rewidenta, księgowego, agenta ubezpieczeniowego, doradcę podatkowego, doradcę restrukturyzacyjnego oraz rzeczownika patentowego. Za wolny

---

² Zob. również przedstawienie zmieniających się w czasie uregulowań prawnych odnoszących się do zasad opodatkowania najmu i w ramach wykonywanej w tym przedmiocie działalności gospodarczej, oraz w ramach tzw. najmu prywatnego – M. Jaśniewicz, *Nowelizacja zryczałtowanego opodatkowania przychodów z najmu w świetle dotychczasowych regulacji w zakresie opodatkowania osób fizycznych z tego źródła przychodu*, KPPod 2020/3, s. 37–55.

zawód uznane zostało wykonywanie usług na rzecz osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej albo na rzecz osób fizycznych dla potrzeb prowadzonej przez nie pozarolniczej działalności gospodarczej. Dotąd była to przesłanka wykluczająca korzystanie z ryczału ewidencjonowanego, co oznaczało, że tłumacz czy księgowy mógł świadczyć usługi jedynie na rzecz osób fizycznych. Od 1.01.2021 r. obowiązują również dwie nowe stawki podatkowe: 15% i 10%, natomiast od 1.01.2022 r. – stawki 12% oraz 14%.

Od 1.01.2021 r. do 31.12.2021 r. stawką 15% opodatkowane były przychody ze świadczenia usług, które do końca 2020 r. opodatkowane były stawką 17% (m.in. usługi programistyczne) oraz przychody ze świadczenia większości usług wymienionych do końca 2020 r. w załączniku nr 2 do ustawy jako wyłączone z ryczału (m.in. usługi rachunkowo-księgowe, doradztwa podatkowego, reklamowe, architektoniczne, inżynierskie czy *head office*). Sam zaś załącznik nr 2 do ustawy, zawierający wykaz usług, których świadczenie wyłączało z opodatkowania ryczałtem ewidencjonowanym, został uchylony z dniem 1.01.2021 r.

Od 1.01.2022 r. niektóre usługi dotąd opodatkowane stawką ryczału 17% lub 15% zostały opodatkowane stawką 14% lub 12%.

Od 1.01.2022 r. ryczałt wynosi 14% od przychodów ze świadczenia usług w zakresie opieki zdrowotnej (PKWiU dział 86), architektonicznych i inżynierskich oraz usług badań i analiz technicznych (PKWiU dział 71), w zakresie specjalistycznego projektowania (PKWiU dział 74.1).

Od 1.01.2022 r. ryczałt wynosi 12% od przychodów ze świadczenia usług:

- a) związanych z wydawaniem: pakietów gier komputerowych (PKWiU ex 58.21.10.0), z wyłączeniem publikowania gier komputerowych w trybie on-line, pakietów oprogramowania systemowego (PKWiU 58.29.1), pakietów oprogramowania użytkowego (PKWiU 58.29.2), oprogramowania komputerowego pobieranego z Internetu (PKWiU ex 58.29.3), z wyłączeniem pobierania oprogramowania w trybie on-line;
- b) związanych z doradztwem w zakresie sprzętu komputerowego (PKWiU 62.02.10.0), związanych z oprogramowaniem (PKWiU

ex 62.01.1), objętych grupowaniem „Oryginały oprogramowania komputerowego” (PKWiU 62.01.2), związanych z doradztwem w zakresie oprogramowania (PKWiU ex 62.02), w zakresie instalowania oprogramowania (PKWiU ex 62.09.20.0), związanych z zarządzaniem siecią i systemami informatycznymi (PKWiU 62.03.1).

Z kolei stawką ryczałtu 10% od 1.01.2021 r. opodatkowane zostały przychody ze świadczenia usług w zakresie kupna i sprzedaży nieruchomości na własny rachunek (PKWiU 68.10.1), których świadczenie dotychczas wyłączono było z możliwości korzystania z ryczałtu ewidencjonowanego.

Stawki w wysokości 8,5% oraz 12,5% od nadwyżki przychodów ponad 100 000 zł zarezerwowane zostały dla opodatkowania większości przypadków przychodów związanych z najmem – i to zarówno prywatnym, jak i firmowym, który do końca ubiegłego roku wyłączony był z ryczałtu ewidencjonowanego – oraz zakwaterowaniem.

Od 1.07.2022 r. wprowadzono limitowane odliczanie składek na ubezpieczenie zdrowotne przez podatników stosujących ryczałt od przychodów ewidencjonowanych – przychody, o których mowa w art. 6 ust. 1 u.z.p.d.f., mogą być pomniejszone o 50% składek na ubezpieczenie zdrowotne zapłaconych w roku podatkowym.

Z dniem 1.08.2022 r. zwolniono z podatku kwotę jednorazowego świadczenia pieniężnego za określony miesiąc przeznaczanego na ograniczenie niektórych skutków ekonomicznych związanych z sytuacją ekologiczną na rzece Odrze.

Od 2.10.2022 r. zwolniono: odszkodowanie wypłacane zgodnie z przepisami ustawy o Centralnym Porcie Komunikacyjnym, a także przychody z tytułu sprzedaży nieruchomości w związku z realizacją przez nabywcę prawa pierwokupu lub sprzedaży nieruchomości na szczególnych zasadach określonych w przepisach ustawy o Centralnym Porcie Komunikacyjnym.

Od 1.01.2023 r. wydłużono termin składania zeznań rocznych PIT-28 oraz PIT-28S do 30 kwietnia roku następującego po roku podatkowym, przy

czym uregulowano termin zapłaty ryczałtu za grudzień. Podwyższono również procent podatku, który można przekazać organizacji pożytku publicznego z 1% do 1,5%.

Od 1.01.2023 r. zmieniono także przepisy o tzw. uldze na złe długi (art. 11 ust. 13a oraz 19 u.z.p.d.f.). Podatnicy dokonujący odpowiednich zwiększeń lub zmniejszeń wynikających z ulgi na złe długi obowiązani są wykazać w zeznaniu podatkowym wierzytelności lub zobowiązania, z którymi związane są te zwiększenia lub zmniejszenia. Przyczyną modyfikacji wspomnianej regulacji jest okoliczność, że podatnik – niezależnie od obowiązków dotyczących zeznania – i tak musi udowodnić wysokość wierzytelności i długów, które mają wpływ na podstawę opodatkowania. Rezygnacja z odpowiedniego załącznika do zeznania podatkowego, w którym dotychczas wykazywane były takie dane, pozwoli na uproszczenie obowiązków administracyjnych po stronie podatników.

Od 1.01.2023 r. zaplanowano wręcz rewolucyjne zmiany w zasadach opodatkowania dla przychodów z najmu. Z tą datą podatnicy osiągający przychody z najmu prywatnego (tj. osiąganego poza działalnością gospodarczą) opodatkowują je bowiem wyłącznie ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych, bez względu na to, czy w poprzednich latach rozliczali je na zasadach ogólnych, czy też zaczęli uzyskiwać przychody dopiero w 2023 r. Stawka ryczałtu wynosi: w przypadku przychodów do kwoty 100 000 zł – 8,5%, a od nadwyżki ponad 100 000 zł – 12,5% (art. 12 ust. 1 pkt 4 u.z.p.d.f.). Nastąpi to na podstawie nowego brzmienia art. 9a ust. 6 u.p.d.o.f. oraz art. 2 ust. 1a u.z.p.d.f., według których z powszechnego podatku dochodowego zostały całkowicie wyłączone przychody z najmu uzyskiwane przez osoby nieprowadzące działalności gospodarczej, które mogą obecnie opłacać wyłącznie ryczałt od przychodów ewidencjonowanych na podstawie art. 1 pkt 2 u.z.p.d.f. Podkreślenia wymaga, że rozliczenie tego zryczałtowanego podatku odbywać się będzie bez możliwości potrącania jakichkolwiek kosztów związanych z uzyskiwanym przychodem³.

³ M. Jaśniewicz, *Nowy (bez)Ład w opodatkowaniu najmu nieruchomości*, KPPod 2022/1, s. 39–62.

Konsekwencją zmian, jakie zaszły w stawkach ryczałtu oraz ich powiązaniach z przychodami z określonych rodzajów działalności, jest dostosowanie do tych okoliczności mającego charakter sankcyjny art. 12 ust. 3 u.z.p.d.f. Określa on wysokość stawki ryczałtu, która ma zastosowanie w przypadku, gdy podatnik osiągający przychody opodatkowane różnymi stawkami ryczałtu nie prowadzi ewidencji przychodów w sposób zapewniający ustalenie przychodów z każdego rodzaju działalności. Wadliwe prowadzenie ewidencji skutkuje obecnie opodatkowaniem całości przychodu przy zastosowaniu stawki 8,5% lub jednej ze stawek w wysokości: 17%, 15%, 14%, 12%, 10% i 12,5%, w zależności od tego, czy podatnik osiąga przychody, do których dana stawka ma zastosowanie.

Zaznajamiając się ze strukturą przychodów opodatkowanych według określonych stawek adekwatnych do źródeł uzyskiwanych przychodów, można dojść do wniosku, że nieporównanie największej przychodów pochodzi z działalności opodatkowanej trzema najniższymi stawkami, czyli 3%, 5,5% i 8,5%. Cechą ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych jest powinność opłacania podatku bez względu na to, czy z prowadzonej działalności osiąga się zysk, czy ponosi stratę. Jeżeli podatnik uzyskuje jednak wysokie przychody i ponosi jednocześnie niskie koszty ich uzyskania, opodatkowanie ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych może okazać się korzystniejsze niż opodatkowanie na zasadach ogólnych.

Od 1.01.2021 r. więcej podatników może skorzystać z opodatkowania w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych, prawodawca zaproponował bowiem podniesienie limitu przychodów warunkującego wybór ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych, a także limitu przychodów uprawniającego do kwartalnych wpłat ryczałtu. Pierwszy limit został podniesiony z obecnych 250 000 euro do wysokości 2 000 000 euro, natomiast drugi – z 25 000 euro na 200 000 euro. Obydwa limity na złotówki przelicza się według średniego kursu euro ogłaszanego przez NBP. Tym samym w 2023 r. z ryczałtu ewidencjonowanego mogą skorzystać podatnicy, których przychody za 2022 r. nie przekroczyły kwoty 9 654 400 zł. Z kolei podatnicy ryczałtu ewidencjonowanego mogą opłacać go w 2023 r. kwartalnie, jeżeli ich przychody za 2022 r. nie przekroczyły 965 440 zł. Powyższe przedstawione informacje wskazują na to, że od

---

1.01.2021 r., a następnie od 1.01.2022 r. oraz od 1.01.2023 r. zaszyły daleko idące zmiany w ryczałcie ewidencjonowanym od przychodów.

Zachodzi w związku z tym pytanie, czy nowe przepisy będą miały istotny wpływ na decyzje podatników. W przypadku opodatkowania w formie ryczału od przychodów ewidencjonowanych uproszczenie polega na tym, że ustalając podstawę opodatkowania, nie uwzględnia się kosztów uzyskania przychodów. Opłacanie ryczału od przychodów ewidencjonowanych wiąże się jednak z mniejszymi – w porównaniu z zasadami ogólnymi – obowiązkami ewidencyjnymi nałożonymi na podatnika. Podatnicy tego podatku są bowiem zobowiązani prowadzić – odrębnie za każdy rok podatkowy – ewidencję przychodów, wykaz środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych dla składników o wartości jednostkowej przekraczającej 10 000 zł. Podatnik (zwłaszcza przedsiębiorca), podejmując decyzję o wyborze formy opodatkowania dochodu, powinien mieć świadomość określonych możliwości stosowania strategii, pozwalających na osiągnięcie optymalnej wysokości podatków. Specyficzne zasady opodatkowania przewidziane w ryczałcie od przychodów ewidencjonowanych oznaczają przecież – w porównaniu z zasadami ogólnymi – ograniczony zakres możliwości kształtowania podstawy opodatkowania, zawężony do strony przychodowej. Dlatego też dla przedsiębiorców, którzy ponoszą znaczne koszty związane z działalnością gospodarczą, wybór takiego opodatkowania nie będzie trafną decyzją.

Dlaczego zatem przedsiębiorca miałby decydować się na ryczałt? Z dwóch powodów. Po pierwsze, stawki ryczału od przychodów ewidencjonowanych są zasadniczo niższe od stawek podatku dochodowego. Po drugie zaś, taka forma rozliczeń znacznie upraszcza rozliczenia księgowe, gdyż eliminuje konieczność ewidencjonowania faktur zakupowych.

Przy jakich poziomach rentowności opłaca się korzystać z opodatkowania ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych, jeżeli dotychczas podmiot korzystał z opodatkowania stawką 19% podatku dochodowego od osób fizycznych? Kiedy warto zmienić sposób opodatkowania na ryczałt od przychodów ewidencjonowanych, przy którym nie uwzględnia się kosztów uzyskania przychodów? Zależy to od indywidualnej sytuacji

podatnika, ale można ogólnie wskazać progi rentowności (dochodowości), przy której opłaca się przejść na ryczałt w związku ze zmianami stawek ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych⁴.

Wpływ na opodatkowanie ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych będzie miała również uchwała NSA (7) z 24.05.2021 r., II FPS 1/21⁵, według której „przychody z najmu, podnajmu, dzierżawy, poddzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze są zaliczane bez ograniczeń do źródła przychodów wymienione w art. 10 ust. 1 pkt 6 u.p.d.o.f., chyba że stanowią składnik majątkowy mienia osoby fizycznej, który został przez nią wprowadzony do majątku związanego z wykonywaniem działalności gospodarczej”. Istotne jest zatem, aby nieruchomości te nie stanowiły „składnika majątkowego mienia osoby fizycznej, który został przez nią wprowadzony do majątku związanego z wykonywaniem działalności gospodarczej”. Oznacza to, że zarówno osoby fizyczne, które nie wprowadziły wynajmowanych składników do majątku firmy, jak i przedsiębiorcy wynajmujący majątek firmowy mogą opodatkowywać przychody z najmu ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych.

Ustawa o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiągniętych przez osoby fizyczne od momentu wejścia w życie sprawia liczne trudności w interpretacji i stosowaniu poszczególnych jej przepisów. Ma to związek przede wszystkim z ustaleniem wykładni przepisów ustawy, jej zakresu podmiotowego i przedmiotowego oraz

---

⁴ 89,47% – przychody ze świadczenia usług opodatkowane stawką 17% ($17\% : 19 \times 100 = 89,47\%$); 78,95% – przychody ze świadczenia usług opodatkowane stawką 15% ($15\% : 19 \times 100 = 78,95\%$); 65,79% oraz 44,74% – przychody ze świadczenia usług, opodatkowane według dwóch stawek, tj. 8,5% i 12,5% od nadwyżki przychodów ponad 100 000 zł ($12,5\% : 19 \times 100 = 65,79\%$; $8,5\% : 19 \times 100 = 44,74\%$); 44,74% – przychody opodatkowane według stawki 8,5% ($8,5\% : 19 \times 100 = 44,74\%$); 52,63% – przychody ze świadczenia usług opodatkowane według stawki 10% ($10\% : 19 \times 100 = 52,63\%$); 28,95% oraz 15,79% – przychody ze świadczenia usług, które są opodatkowane według stawki 5,5%, 3% lub 2% ($5,5\% : 19 \times 100 = 28,95\%$; $3\% : 19 \times 100 = 15,79\%$) – http://ascota.waw.pl/wp-content/uploads/2021/01/e-doradca_podatkowy_styczen_2021.pdf (dostęp: 8.02.2023 r.). Odpowiednio 63,16% lub 73,68% w przypadku przychodów ze świadczenia usług opodatkowanych stawką 12% ($12\% : 19 \times 100 = 63,16\%$) lub 14% ($14\% : 19 \times 100 = 73,68\%$).

⁵ ONSAiWSA 2021/4, poz. 52.

obliczeniem wysokości ryczałtu i zapłatą, które wymagają dokonywania różnych złożonych rodzajów wykładni, w tym – oprócz wykładni językowej – potrzebę korzystania z wykładni systemowej poprzez odwołanie się do przepisów innych ustaw podatkowych, a także regulacji spoza zakresu prawa podatkowego. Przepisy komentowanej ustawy nie zawierają bowiem definicji wielu użytych w niej pojęć. Przyjęcie zasady pierwszeństwa wykładni językowej nie oznacza zatem braku obowiązku przeprowadzenia wykładni kompleksowej⁶. Zmiana podejścia do wykładni prawa podatkowego, polegająca na dążeniu do przeprowadzenia kompleksowej jego wykładni, sygnalizuje dokonujące się zmiany w ogólnej koncepcji interpretowania norm prawa podatkowego⁷. W ramach tej koncepcji formułuje się na gruncie prawa podatkowego tezę o modelu kompleksowej wykładni tej dziedziny prawa, który pozwala uwzględnić wszystkie czynniki mające wpływ na stosowanie prawa w kontekście multicentryczności – jako alternatywy dla dominującego od lat poglądu, który przyznaje prymat wykładni językowej nad innymi jej rodzajami⁸. Zalecenie przeprowadzenia wykładni kompleksowej w każdym przypadku stosowania prawa sprzyja tworzeniu refleksyjności w procesach interpretacji prawa podatkowego⁹.

Istotny wkład w rozstrzygnięciu wspomnianych problemów interpretacyjnych wnosi – oprócz doktryny prawa podatkowego – praktyka stosowania prawa. Znaczącym źródłem wiedzy w tym zakresie jest zwłaszcza orzecznictwo sądów administracyjnych.

Komentarz jest opracowaniem zbiorowym trzech autorów, którzy są sędziami i orzekają w Izbie Finansowej Naczelnego Sądu Administracyjnego, a przy tym są autorami publikacji z różnych dziedzin prawa (monografii,

---

⁶ B. Brzeziński, M. Zirk-Sadowski, *Specyfika wykładni prawa podatkowego* [w:] *Zagadnienia ogólne prawa podatkowego*, red. W. Nykiel, M. Wilk, Łódź 2014, s. 69.

⁷ S. Bogucki, *Recepcja koncepcji kompleksowej wykładni prawa przez sądy administracyjne w sprawach podatkowych* [w:] *Sądownictwo administracyjne w umacnianiu państwa prawa. Księga z okazji 100-lecia sądownictwa administracyjnego w województwie śląskim*, red. A. Matan, A. Nita, Warszawa 2022, s. 76–87.

⁸ B. Brzeziński, M. Zirk-Sadowski, *Specyfika...*, s. 70.

⁹ M. Zieliński, *Wykładnia prawa. Zasady, reguły, wskazówki*, Warszawa 2010, s. 254 i n.

komentarzy, artykułów, glos), w tym przede wszystkim z zakresu prawa podatkowego i procedur podatkowych, jak również zajmują się działalnością popularyzatorską i naukową. Każdy z autorów w odniesieniu do komentowanych przez siebie przepisów prezentuje własne poglądy. Autorzy przedstawiają w objaśnieniach do poszczególnych przepisów stanowisko judykatury i doktryny, uwzględniając dotychczasowe publikacje (wcześniejsze komentarze do ustawy z 20.11.1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, *System Prawa Finansowego*, *System Prawa Administracyjnego*, a także monografie, artykuły i glosy) oraz orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, Sądu Najwyższego, Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, a zwłaszcza Naczelnego Sądu Administracyjnego i wojewódzkich sądów administracyjnych oraz organów podatkowych.

Wydawnictwo i autorzy wyrażają przekonanie, że niniejszy komentarz do ustawy z 20.11.1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, w zakresie obejmującym regulacje dotyczące ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych, będzie stanowił istotny głos w dyskusji toczącej się wokół instytucji omawianego podatku, którą od lat prowadzą w ramach swojej działalności zawodowej sędziowie, adwokaci, radcowie prawni, doradcy podatkowi, pracownicy organów podatkowych i skarbowych, ale również pracownicy nauki, studenci wydziałów prawa oraz wszyscy zainteresowani tym działaniem prawa.

Komentarz uwzględnia stan prawny na dzień 1.01.2023 r.

Stanisław Bogucki

USTAWA

z dnia 20 listopada 1998 r.

o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiągniętych przez osoby fizyczne

(tekst jedn. Dz.U. z 2022 r. poz. 2540 ze zm.)

ROZDZIAŁ 1

Przepisy ogólne

Art. 1. [Przedmiot ustawy]

Ustawa reguluje opodatkowanie zryczałtowanym podatkiem dochodowym niektórych przychodów (dochodów) osiągniętych przez osoby fizyczne:

- 1) prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą;
- 2) osiągające przychody, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1128, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o podatku dochodowym”;
- 3) będące osobami duchownymi;
- 4) osiągające przychody ze sprzedaży, o której mowa w art. 20 ust. 1c ustawy o podatku dochodowym.

Spis treści

---

1. Uwagi ogólne	40
2. Podmioty zryczałtowanego podatku dochodowego	41
3. Zasady opodatkowania dochodów osób fizycznych	42
4. Przedmiot opodatkowania	45

---

1. Uwagi ogólne

1. Ustawa z 20.11.1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osób fizycznych obowiązuje od 1.01.1999 r., jedynie część artykułów, zawierających upoważnienie do wydania rozporządzeń wykonawczych (art. 16, 35 ust. 4 i art. 56 pkt 4 lit. e) i przepis uchylający art. 52 ust. 2 u.p.d.o.f., dotyczący podwyższenia przychodów z działalności gospodarczej podlegającej opodatkowaniu zryczałtowanym podatkiem dochodowym, weszła w życie z dniem ogłoszenia, czyli 27.11.1998 r. Przed tą datą, w okresie obowiązywania ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych opodatkowanie niektórych przychodów osób fizycznych zryczałtowanym podatkiem dochodowym, zgodnie z upoważnieniem zawartym w art. 9 ust. 1 ustawy z 19.12.1980 r. o zobowiązaniach podatkowych¹⁰, uregulowane było w rozporządzeniach Ministra Finansów:

- 1) z 10.08.1992 r. w sprawie zryczałtowania podatku dochodowego od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne¹¹ – w okresie od 1.01.1992 r. do 31.12.1995 r.;
- 2) z 23.12.1994 r. w sprawie zryczałtowanego podatku dochodowego od przychodów osób fizycznych¹² – w okresie od 1.01.1995 r. do 31.12.1995 r.;
- 3) z 14.12.1995 r. w sprawie zryczałtowanego podatku dochodowego od przychodów ewidencjonowanych oraz od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne¹³ – od 1.01.1996 r. do 31.12.1998 r.;
- 4) z 20.12.1991 r. w sprawie karty podatkowej¹⁴ – od 1.01.1992 r. do 31.12.1994 r.;
- 5) z 23.12.1994 r. w sprawie karty podatkowej¹⁵ – od 1.01.1995 r. do 31.12.1996 r.;
- 6) z 17.12.1996 r. w sprawie karty podatkowej¹⁶ – od 1.01.1997 r. do 31.12.1998 r.;

¹⁰ Dz.U. z 1993 r. Nr 108, poz. 486 ze zm.

¹¹ Dz.U. Nr 63, poz. 318 ze zm.

¹² Dz.U. Nr 140, poz. 786 ze zm.

¹³ Dz.U. Nr 148, poz. 719 ze zm.

¹⁴ Dz.U. Nr 124, poz. 551 ze zm.

¹⁵ Dz.U. Nr 140, poz. 787 ze zm.

¹⁶ Dz.U. Nr 151, poz. 717 ze zm.

- 7) z 20.12.1991 r. w sprawie opodatkowania przychodów osób duchownych¹⁷ – od 1.01.1992 r. do 31.12.1998 r.
2. Stan prawny obowiązujący przed 1.01.1999 r., w którym elementy konstrukcyjne opodatkowania uregulowane były w aktach prawnych rangi niższej niż ustawa, nie odpowiadał wymogom wskazanym w art. 217 Konstytucji RP, przepisy podustawowe określały bowiem podmiot, przedmiot i stawki opodatkowania. Przypomnieć należy, że art. 25 pkt 1 o.p., zawierający upoważnienie dla Ministra Finansów do zryczałtowania podatków oraz określenia szczegółowych zasad oraz warunków ich zryczałtowania, został uznany przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z art. 217 Konstytucji RP właśnie z uwagi na to, że ryczałt jest formą opodatkowania kierowaną do określonych podatników i wyłączną formą regulacji prawnej w takim wypadku powinna być ustawa¹⁸.

2. Podmioty zryczałtowanego podatku dochodowego

1. Ustawa o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne reguluje co do zasady opodatkowanie osób fizycznych. Od 25.11.2018 r. do zakresu regulacji dodano również zasady opodatkowania zryczałtowanym podatkiem dochodowym przedsiębiorstwa w spadku, czyli jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej (szerzej o pojęciu przedsiębiorstwa w spadku zob. komentarz do art. 1a)¹⁹.
2. Ustawa o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne nie definiuje pojęcia osoby fizycznej. Odwołać się zatem należy przy ustalaniu znaczenia tego pojęcia do przepisów prawa cywilnego. Zgodnie z art. 8 § 1 k.c. osobą fizyczną jest każdy człowiek od chwili urodzenia aż do śmierci. Dowodem urodzenia jest sporządzony przez kierownika urzędu stanu cywilnego akt urodzenia, z którego treści wynikać też będzie, czy dziecko urodziło się żywe (art. 52

¹⁷ Dz.U. Nr 124, poz. 552 ze zm.

¹⁸ Wyrok TK z 9.11.1999 r., K 28/98, OTK 1999/7, poz. 156.

¹⁹ Zmiana została wprowadzona art. 81 u.z.s.

ust. 1 i 2 ustawy z 28.11.2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego²⁰). Zgon powinien być stwierdzony przez lekarza, leczącego chorego w ostatniej chorobie, a w razie niemożności dopełnienia przez niego tej czynności – w drodze oględzin przez lekarza lub w razie jego braku inną osobę, powołaną do tych czynności przez właściwego starostę (art. 11 ust. 1 ustawy z 31.01.1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych²¹). Wystawiona przez lekarza karta zgonu oraz protokół zgłoszenia zgonu, podpisany przez kierownika urzędu stanu cywilnego oraz osobę zgłaszającą zgon stanowi podstawę do wystawienia aktu zgonu (art. 92 ust. 2 ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego), który jest potwierdzeniem biologicznego faktu śmierci. Sporządza go właściwy kierownik urzędu stanu cywilnego (art. 9 ust. 1 i art. 13 ust. 2 ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego). Fakt zgonu może też wynikać z postanowienia o stwierdzeniu zgonu, gdy śmierć danej osoby jest niewątpliwa (art. 535–538 k.p.c.), a także z uznania danej osoby za zmarłą, stosownie do art. 31 § 1 k.c. Skutek równoznaczny ze śmiercią biologiczną następuje w chwili wskazanej w postanowieniu o uznaniu za zmarłego za chwilę śmierci.

3. Zasady opodatkowania dochodów osób fizycznych

1. Ogólne zasady opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych określone zostały w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych. Podatek, którego podstawa określana jest stosownie do art. 26 według skali określonej w art. 27 tej ustawy, jest podatkiem dochodowym na ogólnych zasadach (art. 4 ust. 1 pkt 8 u.z.p.d.f.). Zgodnie z art. 9 ust. 1 u.p.d.o.f. opodatkowaniu podatkiem dochodowym podlegają wszelkiego rodzaju dochody, z wyjątkiem dochodów wymienionych w art. 21, 52, 52a i 52c u.p.d.o.f. oraz dochodów, od których na podstawie Ordynacji podatkowej zaniechano poboru podatku. Jeżeli podatnik uzyskuje dochody z więcej niż jednego źródła, przedmiotem opodatkowania w danym roku podatkowym jest, z zastrzeżeniem art. 25e, 29–30cb, 30da–30dh, 30e–30g, 30j–30p oraz 44 ust. 7e i 7f u.p.d.o.f., suma dochodów z wszystkich źródeł przychodów (art. 9 ust. 1a u.p.d.o.f.). Dochodem ze źródła

²⁰ Dz.U. z 2022 r. poz. 1681 ze zm.

²¹ Dz.U. z 2020 r. poz. 1947 ze zm.

przychodów, jeżeli przepisy art. 23o, 23u, 24–24b, 24c, 24e, 30ca, 30da oraz 30f u.p.d.o.f. nie stanowią inaczej, jest nadwyżka sumy przychodów z tego źródła nad kosztami ich uzyskania osiągnięta w roku podatkowym. Jeżeli koszty uzyskania przekraczają sumę przychodów, różnica jest stratą ze źródła przychodów (art. 9 ust. 2 u.p.d.o.f.). Podatek dochodowy od osób fizycznych jest zatem co do zasady podatkiem globalnym²². Zasada ta doznaje wielu wyjątków wskazanych w art. 9 ust. 1a u.p.d.o.f.

2. Takim wyjątkiem są również dochody opodatkowane na zasadach określonych w ustawie o zryczałtowanym podatku od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, których to dochodów nie łączy się z pozostałymi dochodami (przychodami) podatnika opodatkowanymi na podstawie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (art. 3 u.z.p.d.f.). Jak podkreśla się w piśmiennictwie²³, ustawa o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne określa uproszczone formy opodatkowania i stanowi *lex specialis* w stosunku do ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Zgodnie z art. 10 § 1 o.p. skorzystanie z uproszczonej formy opodatkowania stanowi uprawnienie, a nie obowiązek podatnika, chyba że przepisy nie przewidują możliwości wyboru formy opodatkowania przez podatnika (art. 10 § 2 o.p.). Od 1.01.2022 r. w odniesieniu do przychodów ze źródła, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 6 u.p.d.o.f. (art. 2 ust. 1a u.z.p.d.f. oraz art. 9a ust. 6 u.p.d.o.f.), wyłączono jednak możliwość ich opodatkowania na zasadach ogólnych. Te przychody opodatkowane są wyłącznie ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych. Zmiana wprowadzona ustawą z 29.10.2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od

²² Podatek globalny to podatek pobierany od sumy poszczególnych dochodów (w zależności od źródła) według skali progresywnej, przy czym opodatkowywany jest czysty dochód, po potrąceniu kosztów jego uzyskania i kwoty wolnej od podatku (zob. R. Zieliński, *Uproszczone formy opodatkowania dochodów osób fizycznych z działalności gospodarczej*, Warszawa 2012, s. 31; J. Małecki [w:] A. Gomułowicz, J. Małecki, *Podatki i prawo podatkowe*, Warszawa 2002, s. 473).

²³ J. Małecki [w:] A. Gomułowicz, J. Małecki, *Podatki...*, 2002, s. 504; *Podatek dochodowy od osób fizycznych. Komentarz*, red. J. Marciniuk, Warszawa 2014, s. 88; R. Zieliński, *Uproszczone...*, s. 47.

osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw²⁴ obowiązuje w odniesieniu do przychodów osiągniętych od 1.01.2022 r. Wyjątkowo, na mocy przepisu przejściowego – art. 71 ust. 1 tej ustawy, podatnicy osiągający przychody ze źródła, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 6 u.p.d.o.f., mogą w 2022 r. stosować zasady obowiązujące do 31.12.2021 r., z zastrzeżeniem wynikającym z ust. 2 art. 71 ww. ustawy nowelizującej, dotyczącego kosztów uzyskania przychodów w postaci odpisów amortyzacyjnych. Pozbawienie podatników osiągających przychody z najmu, dzierżawy i umów o podobnym charakterze niestanowiących przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej, możliwości opodatkowania dochodu z tego źródła na zasadach ogólnych negatywnie ocenił M. Jaśniewicz²⁵, zwracając uwagę, że zmiany stanowią m.in. odwrót od zasady powszechnego podatku dochodowego. Pomijają też fakt, że przychody z tego źródła są generowane ze składników majątku użytkowanych w dłuższych okresach, mogą one zatem być przedmiotem planowania podatkowego.

3. Podatnicy osiągający przychody z działalności gospodarczej oraz przychody z innych źródeł, o których mowa w art. 20 ust. 1c u.p.d.o.f., opodatkowani są zgodnie z podatkiem dochodowym na zasadach ogólnych, chyba że złożą wniosek do właściwego organu podatkowego o zryczałtowaną formę opodatkowania (art. 9a ust. 1 oraz art. 21 ust. 15a u.p.d.o.f., a także art. 9 ust. 1, 1a i 5 u.z.p.d.f.)²⁶ lub – w przypadku podatników prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą – wniosek o opodatkowanie na zasadach określonych w art. 30c u.p.d.o.f. (art. 9a ust. 2 u.p.d.o.f.). Zgodnie z art. 9 ust. 1a, 1b i 5 u.z.p.d.f. wybór zryczałtowanej formy opodatkowania dotyczy także lat następnych, chyba że podatnik w ustawowo określonych terminach zawiadomi właściwego naczelnika urzędu skarbowego o rezygnacji z tej formy opodatkowania lub o wyborze opodatkowania na zasadach z art. 30c u.p.d.o.f. (ostatnia możliwość dotyczy podatników

²⁴ Ustawa z 29.10.2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2105 ze zm.).

²⁵ M. Jaśniewicz, *Nowy...*, s. 39–62.

²⁶ Przed 1.01.2003 r. podatnicy prowadzący działalność gospodarczą mogli dokonać wyboru sposobu opodatkowania wyłącznie poprzez zrzeczenie się ryczałtu.

osiągających przychody z pozarolniczej działalności gospodarczej). Jeżeli podatnik prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą w roku podatkowym, w którym zmarł, był opodatkowany na zasadach ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych, także przedsiębiorstwo w spadku opłacać będzie ryczałt od przychodów ewidencjonowanych (art. 6 ust. 4a u.z.p.d.f.).

4. Osoby duchowne również mają wybór między opodatkowaniem ich przychodów (dochodów) na zasadach ogólnych i ryczałtem. Zgodnie z art. 42 ust. 1 u.z.p.d.f. są one opodatkowane zryczałtowanym podatkiem od przychodów osób duchownych, mogą jednakże zrzec się ryczałtu poprzez złożenie oświadczenia właściwemu naczelnikowi urzędu skarbowego i opłacać podatek na zasadach ogólnych (art. 2 ust. 2 i art. 51 ust. 1–3 u.z.p.d.f.).

4. Przedmiot opodatkowania

1. Opodatkowaniu zryczałtowanym podatkiem dochodowym od osób fizycznych podlegają niektóre przychody z czterech źródeł, wymienionych w art. 10 ust. 1 u.p.d.o.f.:
  - przychody z pozarolniczej działalności gospodarczej (art. 10 ust. 1 pkt 3 u.p.d.o.f.);
  - przychody z najmu, podnajmu, dzierżawy, poddzierżawy i innych umów o podobnym charakterze, w tym również dzierżawa, poddzierżawa działów specjalnych produkcji rolnej oraz gospodarstwa rolnego lub jego składników na cele nierolnicze albo na prowadzenie działów specjalnych produkcji rolnej, z wyjątkiem składników majątku związanych z działalnością gospodarczą (art. 10 ust. 1 pkt 6 u.p.d.o.f.);
  - przychody z działalności wykonywanej osobiście (art. 10 ust. 1 pkt 2 u.p.d.o.f.);
  - przychody z innych źródeł (art. 10 ust. 1 pkt 9 u.p.d.o.f.).
2. Opodatkowaniu w formie uproszczonej podlegają tylko niektóre z należących do tych źródeł przychodów, co wyraźnie wynika z art. 1 u.z.p.d.f. Naczelny Sąd Administracyjny podkreślił, że opodatkowanie w formie ryczałtu ma charakter wyjątkowy i musi mieć wyraźne podstawy w treści

ustawy²⁷. Określenie przychodów, jakie mogą podlegać opodatkowaniu w formie uproszczonej, wymaga odwołania się do dalszych przepisów ustawy, odnoszących się do konkretnej formy opodatkowania i określających warunki, od których uzależnione jest ich stosowanie. Zostaną one omówione szczegółowo w dalszej części komentarza.

Art. 1a. [Opodatkowanie przychodów przedsiębiorstwa w spadku]

1. Ustawa reguluje również opodatkowanie zryczałtowanym podatkiem dochodowym przychodów przedsiębiorstwa w spadku.
2. Przedsiębiorstwo w spadku, stanowiące jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej, jest podatnikiem z tytułu przychodów osiągniętych w okresie od otwarcia spadku do dnia wygaśnięcia:
  - 1) zarządu sukcesyjnego albo
  - 2) uprawnienia do powołania zarządcy sukcesyjnego, jeżeli zarząd sukcesyjny nie został ustanowiony i dokonano zgłoszenia, o którym mowa w art. 12 ust. 1c ustawy z dnia 13 października 1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników (Dz. U. z 2022 r. poz. 166, 1301 i 1933).
3. W przypadku śmierci osoby fizycznej będącej współnikiem spółki cywilnej osób fizycznych, jeżeli ustanowiono zarząd sukcesyjny, podatnikiem z tytułu udziału w tej spółce w okresie od otwarcia spadku do dnia wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego jest przedsiębiorstwo w spadku, które na potrzeby ustawy traktowane jest jak współnik spółki cywilnej osób fizycznych.
4. Przedsiębiorstwo w spadku sporządza wykaz składników majątku przedsiębiorstwa w spadku na dzień otwarcia spadku. Wykaz zawiera co najmniej następujące dane: liczbę porządkową, określenie (nazwę) składnika majątku, datę nabycia przez zmarłego przedsiębiorcę składnika majątku, kwotę wydatków poniesionych przez zmarłego przedsiębiorcę na nabycie tego składnika majątku oraz kwotę wydatków poniesionych na jego nabycie zaliczoną do kosztów uzyskania

²⁷ Wyrok NSA z 24.11.2006 r., II FSK 1386/05, LEX nr 262791.

przychodów, jak również wartość początkową, metodę amortyzacji i sumę odpisów amortyzacyjnych.

5. Urzędem skarbowym właściwym w sprawach opodatkowania zryczałtowanym podatkiem dochodowym przedsiębiorstwa w spadku jest urząd skarbowy, przy pomocy którego naczelnik urzędu skarbowego właściwy w sprawach opodatkowania zryczałtowanym podatkiem dochodowym zmarłego przedsiębiorcy wykonuje swoje zadania, z zastrzeżeniem art. 29 ust. 5.

Spis treści

---

1. Przedsiębiorstwo w spadku jako podatnik ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych	47
2. Obowiązek sporządzenia na dzień otwarcia spadku wykazu składników majątku przedsiębiorstwa w spadku	49
3. Właściwość naczelnika urzędu skarbowego w sprawach opodatkowania ryczałtem ewidencjonowanym przedsiębiorstwa w spadku	50

---

1. Przedsiębiorstwo w spadku jako podatnik ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych

1. Przedsiębiorstwo w spadku jako podatnik ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych (a także podatku dochodowego od osób fizycznych) weszło do polskiego systemu podatkowego w ramach wprowadzenia z dniem 25.11.2018 r. instytucji zarządu sukcesyjnego ustawą z 5.07.2018 r. o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej i innych ułatwieniach związanych z sukcesją przedsiębiorstw. Wprowadzenie przedsiębiorstwa w spadku jako następcy zmarłego podatnika, a jednocześnie nadanie mu statusu podatnika ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych ułatwia rozliczenia po śmierci przedsiębiorcy²⁸.

---

²⁸ K. Wojarska-Aleksiejuk, P. Aleksiejuk, *Ustawa o zarządzie sukcesyjnym w kontekście sukcesji firm rodzinnych w Polsce*, NPN 2019/1, s. 43–45.

Prawodawca, charakteryzując pojęcie przedsiębiorstwa w spadku, nawiązuje do rozumienia terminu „przedsiębiorstwo” w znaczeniu przyjętym w przepisach Kodeksu cywilnego, koncentrując się przede wszystkim na jego znaczeniu przedmiotowym. Ujmuje go jako masę majątkową obejmującą składniki niematerialne i materialne służące do wykonywania działalności gospodarczej przez przedsiębiorcę, stanowiące mienie przedsiębiorcy w chwili jego śmierci (art. 2 ust. 1–3 u.z.s.)²⁹. Przedsiębiorstwo w spadku obejmuje również składniki niematerialne i materialne, przeznaczone do wykonywania działalności gospodarczej, nabyte (przez zarządcę sukcesyjnego albo na podstawie czynności, o których mowa w art. 13 u.z.s.) w okresie od chwili śmierci przedsiębiorcy do dnia wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego albo wygaśnięcia uprawnienia do powołania zarządcy sukcesyjnego³⁰. Jak wskazano w uzasadnieniu projektu ustawy o zarządzie sukcesyjnym, chodzi o zorganizowane w odpowiednim stopniu składniki majątkowe przeznaczone do wykonywania działalności gospodarczej przez przedsiębiorcę. W tym zakresie mieści się więc przedsiębiorstwo w znaczeniu przedmiotowym (art. 55¹ k.c.).

2. Powstanie przedsiębiorstwa w spadku wyznaczone jest momentem śmierci podatnika (otwarcie spadku). Przedsiębiorstwo w spadku jest to jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, przy czym można tutaj mówić o swego rodzaju „tymczasowym” podatniku³¹. Wspomniana „tymczasowość” tego podatnika jest emanacją przejściowego charakteru instytucji zarządu sukcesyjnego. Sprawowanie zarządu sukcesyjnego polega na tymczasowym, przejściowym zarządzaniu przedsiębiorstwem po śmierci przedsiębiorcy.

²⁹ M. Jaśniewicz, *Składniki przedsiębiorstwa w spadku* [w:] *Zarząd sukcesyjny przedsiębiorstwem osoby fizycznej. Komentarz*, red. S. Babiarz, Warszawa 2021, s. 34, art. 2.

³⁰ R. Wrzeczonek, *Zarządca sukcesyjny przedsiębiorstwa w spadku. Status i charakter prawny*, LEX 2020.

³¹ Bardzo zbliżone unormowanie zostało w tym samym czasie wprowadzone w art. 1a i 7a u.p.d.o.f. – zob. R. Kowalski, *PIT. Komentarz do wybranych przepisów*, LEX 2020, art. 1a, 7a. Kompletnie wyliczenie przepisów, w których rozumieniu przedsiębiorstwo w spadku jest podatnikiem, ma w art. 49 u.z.s. charakter wyczerpujący, co oznacza, że w innych podatkach przedsiębiorstwo to nie ma statusu podatnika.

3. Przedsiębiorstwo w spadku traci swój byt wraz z wygaśnięciem zarządu sukcesyjnego³². Taki sam skutek wywiera upływ terminu do powołania zarządcy sukcesyjnego albo uprawnienia do powołania zarządcy sukcesyjnego, jeżeli zarząd sukcesyjny nie został ustanowiony i dokonano zgłoszenia, o którym mowa w art. 12 ust. 1c u.z.e.i.p., w myśl którego, w przypadku gdy zarząd sukcesyjny nie został ustanowiony, przedsiębiorstwo w spadku może do dnia wygaśnięcia uprawnienia do powołania zarządcy sukcesyjnego podawać numer identyfikacji podatkowej (NIP) przedsiębiorcy, jeżeli osoba, o której mowa w art. 14 u.z.s., kontynuuje prowadzenie przedsiębiorstwa pod firmą przedsiębiorcy i w terminie wskazanym w art. 12 ust. 10 u.z.s. dokona zgłoszenia do naczelnika urzędu skarbowego o kontynuowaniu prowadzenia tego przedsiębiorstwa.
4. W przypadku śmierci osoby fizycznej będącej współnikiem spółki cywilnej osób fizycznych, jeżeli ustanowiono zarząd sukcesyjny, podatnikiem z tytułu udziału w tej spółce w okresie od otwarcia spadku do dnia wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego jest przedsiębiorstwo w spadku, które na potrzeby ustawy traktowane jest jak współnik spółki cywilnej osób fizycznych.

2. Obowiązek sporządzenia na dzień otwarcia spadku wykazu składników majątku przedsiębiorstwa w spadku

Przedsiębiorstwo w spadku sporządza wykaz składników majątku przedsiębiorstwa w spadku na dzień otwarcia spadku (art. 1a ust. 4 u.z.p.d.f.). Wykaz zawiera co najmniej następujące dane:

- liczbę porządkową;
- określenie (nazwę) składnika majątku;
- datę nabycia przez zmarłego przedsiębiorcę składnika majątku;
- kwotę wydatków poniesionych przez zmarłego przedsiębiorcę na nabycie tego składnika majątku;

---

³² Założenia i cel, a także społeczna doniosłość regulacji dotyczącej zarządcy sukcesyjnego – zob. J. Bieluk, *Ustawa o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej. Komentarz*, Warszawa 2019, *passim*; K. Wojarska-Aleksiejuk, P. Aleksiejuk, *Ustawa o zarządzie sukcesyjnym...*, s. 43 i n.

- kwotę wydatków poniesionych na jego nabycie zaliczoną do kosztów uzyskania przychodów;
- wartość początkową, metodę amortyzacji i sumę odpisów amortyzacyjnych.

Podobnie przepisy ustawy o zarządzie sukcesyjnym przewidują, że niezwłocznie po ustanowieniu zarządu sukcesyjnego zarządca sukcesyjny sporządza i składa przed notariuszem wykaz inwentarza przedsiębiorstwa w spadku, obejmujący składniki przedsiębiorstwa w spadku, z podaniem ich wartości według stanu i cen z chwili śmierci przedsiębiorcy, a także długi spadkowe związane z działalnością gospodarczą zmarłego przedsiębiorcy i ich wysokość według stanu z chwili śmierci przedsiębiorcy. W pozostałym zakresie do wykazu inwentarza przedsiębiorstwa w spadku stosuje się odpowiednio przepisy o wykazie inwentarza spadku³³.

3. Właściwość naczelnika urzędu skarbowego w sprawach opodatkowania ryczałtem ewidencjonowanym przedsiębiorstwa w spadku

Naczelnikiem urzędu skarbowego właściwym w sprawach opodatkowania zryczałtowanym podatkiem dochodowym przedsiębiorstwa w spadku jest urząd skarbowy, przy pomocy którego naczelnik urzędu skarbowego właściwy w sprawach opodatkowania zryczałtowanym podatkiem dochodowym zmarłego przedsiębiorcy wykonuje swoje zadania (art. 1a ust. 5 u.z.p.d.f.). Według art. 4 ust. 1 pkt 13 u.z.p.d.f. urzędem skarbowym jest urząd skarbowy, przy pomocy którego właściwy dla podatnika naczelnik urzędu skarbowego wykonuje swoje zadania.

Art. 2. [Formy zryczałtowanego podatku dochodowego]

1. Osoby fizyczne oraz przedsiębiorstwa w spadku osiągające przychody z pozarolniczej działalności gospodarczej mogą opłacać zryczałtowany podatek dochodowy w formie:

---

³³ Art. 28 u.z.s.

- 1) ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych;
  - 2) karty podatkowej.
- 1a. Osoby fizyczne osiągające przychody, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 6 ustawy o podatku dochodowym, opłacają ryczałt od przychodów ewidencjonowanych.
  - 1b. Osoby fizyczne osiągające przychody ze sprzedaży, o której mowa w art. 20 ust. 1c ustawy o podatku dochodowym, mogą opłacać ryczałt od przychodów ewidencjonowanych.
2. Osoby duchowne, prawnie uznanych wyznań, opłacają zryczałtowany podatek dochodowy od przychodów osób duchownych.
  3. Wpływy z podatku dochodowego opłacanego w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych oraz zryczałtowanego podatku dochodowego od przychodów osób duchownych stanowią dochód budżetu państwa.
  4. Wpływy z karty podatkowej stanowią dochody gmin.

Spis treści

---

1. Uwagi ogólne	51
2. Formy opodatkowania	52
2.1. Pojęcie ryczałtu podatkowego	52
2.2. Formy opodatkowania uregulowane w ustawie	53
2.2.1. Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych	54
2.2.2. Karta podatkowa (wzmianka)	56
2.2.3. Zryczałtowany podatek dochodowy od przychodów osób duchownych (wzmianka)	58
3. Podział wpływów podatkowych między budżet państwa i jednostki samorządu terytorialnego	59

---

1. Uwagi ogólne

Przepis reguluje dwie niezwiązane ze sobą kwestie: formy zryczałtowanego opodatkowania przychodów objętych ustawą oraz podział wpływów ze zryczałtowanego podatku dochodowego między budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

2. Formy opodatkowania

2.1. Pojęcie ryczałtu podatkowego

1. Uproszczone formy opodatkowania są określane przez prawodawcę jako podatek zryczałtowany, także w piśmiennictwie używa się określenia „ryczałt” na tego typu formy opodatkowania³⁴. Przepisy podatkowe nie definiują pojęcia ryczałtu.
2. Zarówno art. 9 ust. 1 ustawy o zobowiązaniach podatkowych, jak i uchylony art. 25 pkt 1 o.p., upoważniając Ministra Finansów do zryczałtowania podatków, nie określały cech ryczałtu. Użyte w nich sformułowanie „zryczałtować podatek” pozwalało jedynie na wyróżnienie jednej z cech ryczałtu podatkowego, jaką jest niesamoistość tej instytucji.
3. Ryczałt podatkowy wymaga istnienia powszechnie obowiązujących przepisów materialnoprawnych normujących zakres i formy określonych podatków, które mogą być uproszczone poprzez zastosowanie ryczałtu³⁵. W doktrynie wyróżnia się ponadto inne cechy ryczałtu, jak rezygnację z ustalania zindywidualizowanej podstawy opodatkowania, zwolnienie podatnika od obowiązku dokumentowania przejawów prowadzonej działalności gospodarczej za pomocą ksiąg i składania deklaracji podatkowych, zastosowanie tylko do pewnej kategorii podatników, wyjątek od powszechnie obowiązujących zasad wymiarowych, uprzednie spełnienie przez podatnika wskazanych w ustawie warunków³⁶. Na podobne cechy ryczałtu wskazuje też R. Mastalski³⁷.

---

³⁴ *Podatek dochodowy...*, red. J. Marciniuk, s. 89; J. Małecki [w:] A. Gomułowicz, J. Małecki, *Podatki...*, 2002, s. 504.

³⁵ R. Zieliński, *Uproszczone...*, s. 90; S. Babiaryz, *Rys historyczny* [w:] S. Babiaryz, S. Bogucki, A. Dumas, R. Pęk, S. Presnarowicz, J. Pustuł, *Ryczałty w prawie podatkowym*, Warszawa 2012, s. 21.

³⁶ R. Zieliński, *Uproszczone...*, s. 90–91.

³⁷ R. Mastalski, *Prawo podatkowe*, Warszawa 2011, s. 475–476.

4. W piśmiennictwie wskazuje się także na istnienie ryczałtu jako konstrukcji prawa materialnego oraz jako instytucji postępowania podatkowego³⁸. Ryczałt w prawie materialnym ma zwykle charakter obligatoryjny³⁹.
5. Przykładem ryczałtu w prawie materialnym jest art. 22 ust. 2 i 9 pkt 4 u.p.d.o.f. Prawodawca założył, że w przypadku podatników osiągających przychody, o których mowa w art. 13 pkt 2, 4–6 i 8 u.p.d.o.f., koszty uzyskania przychodów wynosić będą 20% tego przychodu, a u podatników osiągających przychody ze źródła wskazanego w art. 10 ust. 1 pkt 1 tej ustawy wynosić będą konkretną, wskazaną w ustawie kwotę. Polega on zatem na posługiwaniu się przez prawodawcę przy konstruowaniu podatkowych stanów faktycznych wielkościami ustalonymi w ustawie.
6. Ryczałt w postępowaniu podatkowym rozumiany jest jako odejście od pełnej realizacji prawa materialnego przez obliczanie należności podatkowych według przyjętej dla ryczałtu podstawy opodatkowania, z pominięciem podstawy opodatkowania przyjętej według zasad ogólnych⁴⁰. Odnosi się on zwykle tylko do określonych przychodów, których nie łączy się z innymi dochodami⁴¹.

2.2. Formy opodatkowania uregulowane w ustawie

1. W ustawie przewidziano trzy uproszczone formy opodatkowania: ryczałt od przychodów ewidencjonowanych, kartę podatkową i zryczałtowany podatek dochodowy od przychodów osób duchownych.
2. W piśmiennictwie zwraca się uwagę, że z tych trzech form karta podatkowa i zryczałtowany podatek od przychodów osób duchownych

---

³⁸ Tak m.in. R. Mastalski, *Prawo...*, s. 475; R. Zieliński, *Uproszczone...*, s. 87; M. Niezgódka-Medek [w:] S. Babiaryz, B. Dauter, B. Gruszczyński, R. Hauser, A. Kabat, M. Niezgódka-Medek, *Ordynacja podatkowa. Komentarz*, Warszawa 2011, s. 85.

³⁹ T. Szymański [w:] *Ordynacja podatkowa. Komentarz*, red. A. Mariański, Legalis 2021, art. 10.

⁴⁰ C. Kosikowski [w:] L. Etel, C. Kosikowski, J. Brolik, R. Dowgier, P. Pietrasz, M. Popławski, S. Presnarowicz, W. Stachurski, *Ordynacja podatkowa. Komentarz*, LEX 2013, art. 10.

⁴¹ T. Szymański [w:] *Ordynacja podatkowa. Komentarz*, red. A. Mariański, art. 10.

odpowiadają cechom klasycznego ryczałtu w postępowaniu podatkowym, ich wymiar dokonywany jest bowiem w oderwaniu od przychodów, kosztów jego uzyskania i dochodów, a zależy od znamion zewnętrznych⁴².

2.2.1. Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych

1. Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych nie stanowi typowego ryczałtu, podatnicy w tym przypadku zobowiązani są obliczyć podstawę opodatkowania (przychód wynikający z ewidencji, skorygowany o przyługujące podatnikowi odliczenia). Uważa się go jedynie za uproszczoną formę podatku dochodowego⁴³. Niekiedy też zalicza się tę formę opodatkowania do ryczałtu ewidencjonowanego (procentowego), w którym podatek liczony jest od rzeczywistej podstawy opodatkowania (przychód, obrót, dochód), według normatywnie ustalonej procentowej stawki podatkowej. Podatnicy korzystający z tej formy opodatkowania zwykle muszą prowadzić w ograniczonym zakresie ewidencję podatkową⁴⁴.
2. Forma uproszczonego opodatkowania została przez prawodawcę powiązana ze źródłem przychodów, a w przypadku przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej także ze spełnieniem przez podatnika określonych warunków. Podatnik ma zatem prawo wyboru pomiędzy opodatkowaniem na zasadach ogólnych a opodatkowaniem zryczałtowanym (art. 9a ust. 1 u.p.d.o.f.), jeżeli spełnia warunki do opodatkowania w określonej ustawą uproszczonej formie. Przychody z pozarolniczej działalności gospodarczej mogą być opodatkowane w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych lub w formie karty podatkowej⁴⁵, przy czym w odniesieniu do tej ostatniej formy opodatkowania od 1.01.2022 r. dotyczy ona tylko tych podatników, którzy kontynuują stosowanie opodatkowania

⁴² R. Zieliński, *Uproszczone...*, s. 50–51.

⁴³ S. Bogucki, *Zryczałtowany podatek dochodowy w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych* [w:] S. Babiarsz, S. Bogucki, A. Dumas, R. Pęk, S. Presnarowicz, J. Pustuł, *Ryczałty...*, s. 99 i powołana tam literatura.

⁴⁴ R. Zieliński, *Uproszczone...*, s. 101; J. Małecki [w:] A. Gomułowicz, J. Małecki, *Podatki...*, 2002, s. 505.

⁴⁵ Są to dwie formy opodatkowania przewidziane w komentowanej ustawie. Podatnicy osiągający przychody ze źródła, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 3 u.p.d.o.f., mogą także wybrać metodę opodatkowania, o której mowa w art. 30c u.p.d.o.f. (podatek liniowy).

w tej formie po dniu 31.12.2021 r. oraz nie zrezygnowali z opodatkowania w tej formie po dniu 31.12.2021 r. i nie utracili prawa do opodatkowania w tej formie po tym dniu (art. 25 ust. 1 pkt 1 u.z.p.d.f.). Podatnicy rozpoczynający prowadzenie działalności gospodarczej nie mogą już wybrać opodatkowania w formie karty podatkowej (art. 9a ust. 1 u.p.d.o.f.).

3. Pojęcie pozarolniczej działalności gospodarczej zostało zdefiniowane na potrzeby ryczałtu ewidencjonowanego tak samo jak w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych (art. 4 ust. 1 pkt 12 u.z.p.d.f. w zw. z art. 5a pkt 6 u.p.d.o.f.). Ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych mogą być także opodatkowane przychody z innych źródeł (art. 10 ust. 1 pkt 9 u.p.d.o.f.), wymienione w art. 20 ust. 1c u.p.d.o.f. Dotyczy to przychodów rolników ze sprzedaży przetworzonych w sposób inny niż przemysłowy produktów roślinnych i zwierzęcych, z wyjątkiem przetworzonych produktów roślinnych i zwierzęcych uzyskanych w ramach prowadzonych działów specjalnych produkcji rolnej oraz produktów opodatkowanych podatkiem akcyzowym na podstawie odrębnych przepisów, jeżeli przetwarzanie produktów roślinnych i zwierzęcych oraz ich sprzedaż nie odbywają się przy zatrudnieniu osób na podstawie umów o pracę, umów zlecenia, umów o dzieło oraz innych umów o podobnym charakterze, z wyłączeniem uboju zwierząt rzeźnych i obróbki poubojowej tych zwierząt, w tym również rozbioru, podziału i klasyfikacji mięsa, przemiału zbóż, wytłoczenia oleju lub soku oraz sprzedaży podczas wystaw, festynów, targów i kiermaszy, a ilość produktów roślinnych lub zwierzęcych pochodzących z własnej uprawy, hodowli lub chowu, użytych do produkcji danego produktu stanowi co najmniej 50% tego produktu, z wyłączeniem wody. Podatnicy osiągający tego rodzaju przychody obowiązani są do prowadzenia ewidencji sprzedaży, o której mowa w art. 20 ust. 1e u.p.d.o.f. Prawodawca przewidział w tym zakresie także zwolnienie od podatku dochodowego do kwoty 100 000 zł przychodu rocznie⁴⁶. Przychody z najmu, podnajmu, dzierżawy, poddzierżawy i innych umów

⁴⁶ Podstawę zwolnienia stanowi art. 21 ust. 1 pkt 71a u.p.d.o.f. Zwolnienie to ma charakter pomocy *de minimis* i jest udzielane zgodnie z przepisami rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z 18.12.2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* (Dz.Urz. UE L 352, s. 1, ze zm.) – art. 21 ust. 15b u.p.d.o.f.

o podobnym charakterze, w tym również z dzierżawy, poddzierżawy działów specjalnych produkcji rolnej oraz gospodarstwa rolnego lub jego składników na cele nierolnicze albo na prowadzenie działów specjalnych produkcji rolnej, z wyjątkiem składników majątku związanych z działalnością gospodarczą, są opodatkowane wyłącznie w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych. Przychody osób duchownych opodatkowane mogą być zryczałtowanym podatkiem od przychodów osób duchownych.

2.2.2. Karta podatkowa (wzmianka)

1. Karta podatkowa jest klasycznym ryczałtem – wysokość podatku określona jest przez prawodawcę w zależności od znamion zewnętrznych działalności podatnika (m.in. rodzaju wykonywanej działalności, miejsca jej wykonywania, liczby zatrudnionych pracowników⁴⁷). Ta forma opodatkowania może być stosowana od 1.01.2022 r. wyłącznie w odniesieniu do podatników, którzy kontynuują stosowanie opodatkowania w tej formie po dniu 31.12.2021 r. oraz nie zrezygnowali z opodatkowania w tej formie po dniu 31.12.2021 r. i nie utracili prawa do opodatkowania w tej formie po tym dniu (art. 25 ust. 1 pkt 1 u.z.p.d.f.). Mogą nią być opodatkowane przychody z działalności usługowej, usługowo-wytwórczej, gastronomicznej czy wolnych zawodów, których przedmiot został wskazany w ustawie (art. 23 ust. 1 u.z.p.d.f.), a także przychody rolników prowadzących jednocześnie gospodarstwo rolne (z tytułu usług wymienionych w załączniku nr 3 do ustawy część XII – art. 23 ust. 1a u.z.p.d.f.) oraz przedsiębiorstwo w spadku (art. 23 ust. 1a u.z.p.d.f.). Działalność ta może być prowadzona wyłącznie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (art. 25 ust. 1 pkt 7 u.z.p.d.f.). Podatnicy nie mają obowiązku prowadzenia ksiąg, składania zeznań podatkowych i wpłacania zaliczek na podatki (art. 24 ust. 1 u.z.p.d.f.). Przy prowadzeniu tej działalności podatnicy nie mogą korzystać z usług osób niezatrudnionych na podstawie umowy o pracę i usług innych przedsiębiorstw i zakładów, chyba że chodzi

---

⁴⁷ Inne czynniki, od których uzależniona jest wysokość podatku, wskazane są w załączniku nr 3 do u.z.p.d.f., określającym miesięczne stawki podatku dochodowego w formie karty podatkowej.

o usługi specjalistyczne, nie prowadzą, poza wskazaną w art. 23 u.z.p.d.f., innej działalności gospodarczej, małżonek podatnika nie prowadzi działalności w tym samym zakresie, z której przychody (dochody) podlegają odrębnemu opodatkowaniu podatkiem dochodowym na zasadach ogólnych, na zasadach określonych w art. 30c u.p.d.o.f. lub ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych, nie wytwarzają wyrobów akcyzowych (art. 25 ust. 1 u.z.p.d.f.). Nie mogą także przekroczyć określonych limitów zatrudnienia (art. 25 ust. 4 u.z.p.d.f.). Opodatkowaniu w tej formie mogą podlegać przychody z działalności prowadzonej w formie spółki cywilnej, ale wówczas łączna liczba wspólników i pracowników nie może przekroczyć limitów zatrudnienia określonych w ustawie (art. 25 ust. 5 u.z.p.d.f.).

2. Naczelnik urzędu skarbowego, uwzględniając wniosek o opodatkowanie kartą podatkową, ustala decyzją wysokość podatku odrębnie za każdy rok podatkowy, przy czym w przypadku prowadzenia działalności w formie spółki cywilnej wymienia w niej wszystkich wspólników (art. 30 ust. 1 u.z.p.d.f.). Podatnik może się zrzec tej formy opodatkowania po otrzymaniu decyzji ustalającej wysokość podatku (art. 32 ust. 1 u.z.p.d.f.) lub zmieniającej wysokość podatku dochodowego (art. 38 ust. 1 u.z.p.d.f.), może także utracić prawo do tej formy opodatkowania z uwagi na niespełnienie warunków do tego opodatkowania. Od tego momentu obowiązany jest założyć księgi podatkowe, chyba że jest zwolniony z tego obowiązku, i płacić podatek dochodowy na ogólnych zasadach (art. 39 ust. 1 u.z.p.d.f.).
3. W określonych w ustawie wypadkach (związanych z naruszeniem przez podatnika zasad opodatkowania) właściwy organ podatkowy orzeka o wygaśnięciu decyzji uwzględniającej wniosek o opodatkowanie w formie karty podatkowej (art. 40 ust. 1 u.z.p.d.f.). Podatnik obowiązany jest wówczas do zapłaty podatku na zasadach ogólnych za cały rok podatkowy (art. 40 ust. 2 pkt 1 u.z.p.d.f.) i założenia właściwych ksiąg podatkowych (art. 40 ust. 2 pkt 2 u.z.p.d.f.).

2.2.3. Zryczałtowany podatek dochodowy od przychodów osób duchownych (wzmianka)

1. Pojęcie osoby duchownej nie zostało zdefiniowane w ustawie podatkowej, pojęcia takiego nie definiują także inne akty prawne. Z art. 32 ust. 2 pkt 9 ustawy z 17.05.1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania⁴⁸ wynika jedynie, że statut kościołów i innych związków wyznaniowych powinien określać sposób powoływania, odwoływania oraz kompetencje osób duchownych, o ile przewiduje powołanie takich stanowisk. W orzecznictwie uznaje się, że za osobę duchowną może być uznana taka osoba należąca do danego kościoła lub związku wyznaniowego, która wyróżnia się wśród innych członków tego kościoła lub związku tym, że została powołana do stałego organizowania i sprawowania kultu religijnego. Wymaga to zapoznania się z zasadami funkcjonowania danego kościoła lub związku wyznaniowego⁴⁹.
2. Przychodami podlegającymi opodatkowaniu są wyłącznie przychody z opłat otrzymywanych w związku z pełnionymi funkcjami o charakterze duszpasterskim (art. 42 ust. 1 u.z.p.d.f.). Przez opłaty takie rozumie się wszelkiego rodzaju ofiary za czynności wykonywane przez duchownych, działających w tym charakterze⁵⁰. Duchowni mają obowiązek zawiadomić właściwy organ podatkowy o rozpoczęciu pełnienia funkcji duszpasterskiej (art. 42 ust. 2 u.z.p.d.f.).
3. Naczelnik urzędu skarbowego określa w decyzji wysokość podatku za cały rok podatkowy (art. 46 ust. 1 u.z.p.d.f.). Stawki podatku są kwartalne (art. 43 ust. 1 u.z.p.d.f.), a ich wysokość zależy od pełnionej przez duchownego funkcji, liczby mieszkańców w parafii oraz w miejscowości, w jakiej znajduje się parafia (załączniki nr 5 i 6 do u.z.p.d.f.). Stawki te mogą być obniżone przez naczelnika urzędu skarbowego, jeżeli wyznawcy danego kościoła czy związku wyznaniowego stanowią mniejszość w ogólnej liczbie mieszkańców (art. 46 ust. 2 u.z.p.d.f.). Wysokość podatku nie jest zależna

⁴⁸ Dz.U. z 2023 r. poz. 265.

⁴⁹ Zob. uchwała SN (7) z 6.05.1992 r., I KZP 1/92, OSNKW 1992/7–8, poz. 46; wyrok NSA z 19.09.2000 r., III SA 1411/00, LEX nr 47198.

⁵⁰ Wyrok WSA w Opolu z 6.11.2013 r., I SA/Op 531/13, LEX nr 1391791.

od wysokości przychodów osiągniętych przez duchownego. Nawet ich brak nie stanowi podstawy od odstąpienia od określenia wysokości podatku⁵¹. Z tytułu przychodów objętych ryczałtem duchowny nie musi składać zeznania podatkowego (art. 50 u.z.p.d.f.). Duchowny może zrzec się tej formy opodatkowania i płacić podatek na zasadach ogólnych, prowadząc podatkową księgę przychodów i rozchodów (art. 51 ust. 1 u.z.p.d.f.).

3. Podział wpływów podatkowych między budżet państwa i jednostki samorządu terytorialnego

1. Zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pkt 1 u.f.p. podatki stanowią dochody publiczne. Dochody te podlegają podziałowi między budżet państwa a budżety jednostek samorządu terytorialnego, którym zgodnie z art. 167 ust. 1 Konstytucji RP należy zapewnić udział w dochodach publicznych odpowiednio do przypadających im zadań. Jednostki te powinny mieć zapewnione m.in. dochody własne (art. 167 ust. 1 Konstytucji RP), do których, zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 u.d.j.s.t., zalicza się udział we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz podatku dochodowego od osób prawnych oraz wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych. Wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych opłacanego w formie karty podatkowej stanowią dochód własny gmin (art. 4 ust. 1 pkt 1 lit. e u.d.j.s.t.). Wpływy z ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych i zryczałtowanego podatku od przychodów osób duchownych stanowią dochód budżetu państwa.
2. Podział wpływów z podatków między budżety gmin i budżet państwa w odniesieniu do podatków, których poborem zajmują się naczelnicy urzędów skarbowych, ma znaczenie przy ubieganiu się przez podatnika o umorzenie, rozłożenie na raty, odroczenie terminu zapłaty, zwolnienie z obowiązku pobrania bądź ograniczenie poboru należności z tytułu takiego podatku. Gdy dochody z danego podatku stanowią w całości dochód jednostki samorządu terytorialnego, wnioski takie rozpoznawane są przez organy podatkowe dokonujące poboru podatku, jednakże każdorazowo organ ten musi uzyskać uprzednio zgodę przewodniczącego

⁵¹ Wyrok NSA z 20.04.2016 r., II FSK 2260/15, LEX nr 2021220.

zarządu jednostki samorządu terytorialnego na pozytywne załatwienie wniosku (art. 18 ust. 1 i 2 u.d.j.s.t.). Na postanowienie przewodniczącego w przedmiocie ulgi podatkowej nie przysługuje zażalenie, podlega ono jednakże kontroli sądu administracyjnego w przypadku skargi na decyzję organu podatkowego w tym przedmiocie⁵².

Art. 3. [Przychody opodatkowane w formach zryczałtowanych a przychody z innych źródeł]

Przychodów (dochodów) opodatkowanych w formach zryczałtowanych nie łączy się z przychodami (dochodami) z innych źródeł podlegającymi opodatkowaniu na podstawie ustawy o podatku dochodowym.

Spis treści

1. Uwagi ogólne	60
2. Wyjątkowy charakter podatków opłacanych w formie zryczałtowanej w stosunku do opodatkowania na zasadach ogólnych	61
3. Konsekwencje w praktyce odrębnego opodatkowania w formie zryczałtowanej	62

1. Uwagi ogólne

1. Pojęcie uproszczonych form opodatkowania nie jest terminem zdefiniowanym ustawowo, ponieważ żadna z ustaw podatkowych się nim nie posługuje. Niemniej nauka prawa pojęcia tego używa. Pomimo braku zarówno legalnej, jak i teoretycznej definicji, większość przedstawicieli nauki prawa podatkowego wśród uproszczonych form opodatkowania dochodów osób fizycznych zgodnie wymienia trzy formy: ryczałt od przychodów ewidencjonowanych, karta podatkowa, zryczałtowany podatek dochodowy od przychodów osób duchownych. Taki katalog uproszczonych form opodatkowania ma swoje uzasadnienie w obowiązujących przepisach, ponieważ wspomniane formy opodatkowania dochodów

⁵² Uchwała NSA (7) z 1.03.2010 r., II FPS 9/09, ONSAiWSA 2010/3, poz. 41.

uregulowane są jedną ustawą, tj. ustawą o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne. Wszystkie te sposoby są dobrowolne dla podatników i stanowią alternatywę dla opodatkowania na zasadach ogólnych⁵³.

2. W piśmiennictwie pojawiają się opracowania zwracające uwagę na konieczność analizy całego systemu podatku dochodowego⁵⁴. Zdaniem zwolenników tego poglądu: „Swoim zakresem powinna ona objąć nie tylko możliwość i zasadność połączenia w jedną daninę podatku dochodowego i składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne oraz ukształtowanie przyszłej skali podatkowej, ale również, a może przede wszystkim, podział i zakres przedmiotowy poszczególnych źródeł przychodów. To on w obecnym systemie opodatkowania dochodów (przychodów) przesądza o poszczególnych elementach, które wpływają na wysokość płaconego przez podatnika podatku, a więc o zasadach ustalania przychodów, kosztów ich uzyskania, ustalania dochodu, łączenia z innymi dochodami, stosowanych stawkach podatkowych, ulgach i odliczeniach oraz możliwości wyboru zryczałtowanych form opodatkowania. Analiza powinna objąć również odpowiedzialność za prawidłowe ustalenie zobowiązania podatkowego, podmioty właściwe do wymiaru i poboru podatku, jak też podział wpływów z tej daniny między budżet państwa i budżety samorządowe”⁵⁵.

2. Wyjątkowy charakter podatków opłacanych w formie zryczałtowanej w stosunku do opodatkowania na zasadach ogólnych

1. Artykuł 3 u.z.p.d.f. posługuje się pojęciem ustawy o podatku dochodowym, aktualnie bez dookreślenia, o którą ustawę dokładnie chodzi. Stosowne wyjaśnienie znajduje się we wcześniejszym przepisie art. 1 pkt 2 u.z.p.d.f., według którego to ustawa z 26.07.1991 r. o podatku dochodowym od osób

⁵³ K. Wojewoda-Buraczyńska, *Istota uproszczonych form opodatkowania dochodów osób fizycznych*, „Studia Iuridica Lublinensia” 2010/13, s. 274, 279.

⁵⁴ Zob. m.in. C. Kosikowski, *Naprawa finansów publicznych w Polsce*, Białystok 2011, *passim*; H. Litwińczuk, *Nowa konstrukcja podatków dochodowych*, PP 2003/4, s. 3–8.

⁵⁵ J. Kulicki, *Reforma źródeł przychodów jako warunek konieczny przebudowy obecnego modelu opodatkowania dochodów*, „Zeszyty Prawnicze BAS” 2017/3, s. 12.

fizycznych jest zwana dalej „ustawą o podatku dochodowym”. Zostały zatem spełnione wystarczająco zasady techniki legislacyjnej.

2. W art. 3 u.z.p.d.f. została wyrażona zasada, że przychodów (dochodów) opodatkowanych w formach uproszczonych (zryczałtowanych) nie łączy się z przychodami (dochodami) ze źródeł podlegających opodatkowaniu na zasadach ogólnych, tj. na podstawie ustawy z 26.07.1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych⁵⁶. Podatki opłacane we wszystkich trzech zryczałtowanych formach przewidzianych w ustawie o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, tj. ryczałt od przychodów ewidencjonowanych, karta podatkowa oraz zryczałtowany podatek dochodowy od przychodów osób duchownych, mają charakter wyjątkowy w stosunku do opodatkowania na zasadach ogólnych⁵⁷.
3. Aby dokonać opodatkowania w którejś z tych form, konieczny jest jej wybór, a ponadto spełnienie określonych warunków ustawowych, od których uzależnione jest opodatkowanie w którejś z form zryczałtowanych⁵⁸. Konsekwencją takiego unormowania jest to, że w odniesieniu do źródeł opodatkowania objętych uproszczonym (zryczałtowanym) podatkiem dochodowym i podatkiem dochodowym na zasadach ogólnych obliczenie podatku i wymiar podatku dokonywane są odrębnie⁵⁹.

3. Konsekwencje w praktyce odrębnego opodatkowania w formie zryczałtowanej

1. W praktyce oznacza to przykładowo, „że podatnik nie może poniesionej w roku podatkowym straty z odpłatnego zbycia papierów wartościowych zmniejszyć o kwotę odsetek od papierów wartościowych w tym samym

---

⁵⁶ A. Huchla, *Ustawa o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne. Komentarz*, Warszawa 2001, art. 3.

⁵⁷ P. Borszowski, *Ustawa o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne. Komentarz*, Warszawa 2012 (e-book), s. 25, art. 3.

⁵⁸ H. Litwińczuk [w:] *System Prawa Finansowego*, t. 3, *Prawo daninowe*, red. L. Eteł, Warszawa 2010, s. 244.

⁵⁹ J. Małecki [w:] A. Gomułowicz, J. Małecki, *Podatki...*, 2011, s. 622.

roku podatkowym, bowiem są to dwa autonomiczne przychody z różnych źródeł, nie podlegające łączeniu z mocy prawa⁶⁰. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie stwierdził, że „opodatkowaniu w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych mogą podlegać, po spełnieniu innych wymogów ustawowych, jedynie te przychody uzyskiwane przez podatnika, które w świetle przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych mogą być zakwalifikowane do źródła przychodów jakim jest pozarolnicza działalność gospodarcza lub innych źródeł (o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 9) w zakresie sprzedaży, o której mowa w art. 20 ust. 1c, wreszcie do źródła przychodów jakim jest najem, podnajem, dzierżawa (...), o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 6 tej ustawy⁶¹.

2. Podobnie przyjął również Naczelny Sąd Administracyjny: „Opodatkowaniu w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych mogą podlegać, po spełnieniu innych wymogów ustawowych, jedynie te przychody uzyskiwane przez podatnika, które w świetle przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych mogą być zakwalifikowane do źródła przychodów jakim jest pozarolnicza działalność gospodarcza lub najem, podnajem, dzierżawa (...), o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 6 u.p.d.o.f.⁶².

W rezultacie stwierdza się, że: „Przychód z korzystania przez podatnika z posiadanego znaku towarowego (w tym także ze znaku, na który udzielono prawa ochronnego), a zatem także z odpłatnego udostępnienia praw do korzystania z tego znaku innym podmiotom – stanowi przychód z praw majątkowych, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 7 w zw. z art. 18 u.p.d.o.f., niezależnie od tego, czy podatnik zawrze umowę o jego udostępnianie jako podmiot gospodarczy, czy też poza prowadzoną działalnością gospodarczą, a także niezależnie od rodzaju umowy, na podstawie której – w świetle przepisów prawa cywilnego – udostępnienie to nastąpi. (...) Brak jest zatem podstaw prawnych do opodatkowania

---

⁶⁰ Wyrok NSA z 24.05.2011 r., II FSK 1544/10, LEX nr 896065.

⁶¹ Wyrok WSA w Warszawie z 30.05.2019 r., III SA/Wa 1846/18, LEX nr 3013120.

⁶² Wyrok NSA z 28.07.2016 r., II FSK 1908/14, LEX nr 2076715.

w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych przychodów ze źródła przychodów, jakim są prawa majątkowe, w tym także przychodów uzyskiwanych z odpłatnego udostępniania znaku towarowego⁶³.

Zauważyć należy, że w przedmiocie ww. zagadnienia wypowiedziały się już niejednokrotnie wojewódzkie sądy administracyjne oraz Naczelny Sąd Administracyjny, przy czym prezentowane w nich stanowisko nie było jednolite.

W niektórych orzeczeniach wyrażono pogląd, że przychód z korzystania przez podatnika z posiadanego znaku towarowego stanowi przychód z praw majątkowych, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 7 w zw. z art. 18 u.p.d.o.f., niezależnie od tego, czy podatnik zawrze umowę o jego udostępnianie jako podmiot gospodarczy, czy też poza prowadzoną działalnością gospodarczą, a także niezależnie od rodzaju umowy, na podstawie której udostępnienie to nastąpi, np. umowa dzierżawy⁶⁴.

W drugiej grupie orzeczeń sądowych prezentowane natomiast jest stanowisko, że przychód z czynszu dzierżawy prawa majątkowego jest przychodem wymienionym w art. 10 ust. 1 pkt 6 u.p.d.o.f. W uzasadnieniach tych orzeczeń wskazuje się, że prawo majątkowe jest przedmiotem dzierżawy, a przychód jest uzyskiwany bezpośrednio na podstawie umowy dzierżawy i nie ma bezpośredniego znaczenia, co jest przedmiotem dzierżawy, rzecz czy prawo. Prawo majątkowe tylko pośrednio generuje przychód, bowiem wyłącznie jako przedmiot tej dzierżawy⁶⁵. W tej drugiej grupie orzeczeń

⁶³ Wyrok NSA z 28.07.2016 r., II FSK 1908/14, LEX nr 2076715.

⁶⁴ Zob. wyrok WSA w Krakowie z 29.11.2021 r., I SA/Kr 958/21, LEX nr 3305064; wyrok NSA z 22.03.2019 r., II FSK 955/17, LEX nr 2705307; wyrok NSA z 28.07.2016 r., II FSK 1908/14, LEX nr 2076715.

⁶⁵ Zob. wyrok NSA z 8.11.2019 r., II FSK 3715/17, ONSAiWSA 2021/1, poz. 3; wyrok WSA w Gdańsku z 21.09.2022 r., I SA/Gd 619/22, LEX nr 3419944 (nieprawomocny); wyrok WSA w Gliwicach z 21.06.2022 r., I SA/Gl 1635/21, LEX nr 3368079 (nieprawomocny); wyrok WSA we Wrocławiu z 27.10.2021 r., I SA/Wr 139/21, LEX nr 3336415 (nieprawomocny); wyrok WSA w Białymstoku z 5.05.2021 r., I SA/Bk 154/21, LEX nr 3182082; wyrok WSA w Łodzi z 24.09.2015 r., I SA/Łd 657/15, LEX nr 1808590; wyrok WSA w Warszawie z 7.07.2014 r., III SA/Wa 587/14, LEX nr 1562683; wyrok WSA w Lublinie z 4.12.2013 r., I SA/Lu 711/13, LEX nr 1591318.

na szczególną uwagę zasługuje wyrok NSA z 8.11.2019 r., II FSK 3715/17, który wyznacza aktualną linię orzeczniczą w powyższej kwestii spornej⁶⁶. W wyroku tym Naczelny Sąd Administracyjny wyprowadził wniosek, że wykładnia językowa i systemowa art. 10 ust. 1 pkt 6 i 7 u.p.d.o.f. wskazuje, że w przypadku gdy przedmiotem umowy dzierżawy (art. 693 k.c.) są prawa majątkowe (art. 709 k.c.), to pożytki z tego prawa (art. 54 k.c.) będą przychodem ze źródła przychodów oznaczonego w art. 10 ust. 1 pkt 6 u.p.d.o.f., a nie art. 10 ust. 1 pkt 7 u.p.d.o.f. Przychodami z praw własności przemysłowej określonych w art. 10 ust. 1 pkt 7 i art. 18 u.p.d.o.f. będą tylko te przychody, które bezpośrednio z tych praw są uzyskiwane, a nie pośrednio, a więc takie, które są przedmiotem umów wskazanych w art. 10 ust. 1 pkt 6 u.p.d.o.f., o ile prawo majątkowe może być przedmiotem umowy tam określonej⁶⁷.

Art. 4. [Definicje legalne]

1. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) działalność usługowa – pozarolniczą działalność gospodarczą, której przedmiotem są czynności zaliczone do usług zgodnie z Polską Klasyfikacją Wyrobów i Usług (PKWiU) wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 4 września 2015 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług (PKWiU) (Dz. U. poz. 1676, z 2017 r. poz. 2453, z 2018 r. poz. 2440, z 2019 r. poz. 2554 oraz z 2020 r. poz. 556), z zastrzeżeniem pkt 2 i 3;
- 2) działalność gastronomiczna – usługi związane z przygotowaniem posiłków oraz sprzedażą posiłków i towarów;
- 3) działalność usługowa w zakresie handlu – sprzedaż, w stanie nieprzetworzonym, nabytych uprzednio produktów (wyrobów) i towarów, w tym również takich, które zostały przez sprzedawcę zapakowane lub rozważone do mniejszych opakowań albo rozlane do butelek, puszek lub mniejszych pojemników;

⁶⁶ G. Borkowski, *Dzierżawa praw majątkowych źródłem przychodu – wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 8.11.2019 r., II FSK 3715/17*, „Glosa” 2020/2, s. 94–102.

⁶⁷ Zob. bliższe uzasadnienie tego stanowiska – wyrok WSA w Krakowie z 27.10.2022 r., I SA/Kr 504/22, LEX nr 3433941 (nieprawomocny).

- 4) działalność wytwórcza – działalność, w wyniku której powstają nowe wyroby, w tym również sprzedaż wyrobów własnej produkcji, prowadzoną przez podatnika;
- 5) towary – towary handlowe, surowce i materiały podstawowe, z tym że:
  - a) towarami handlowymi są towary (wyroby) zakupione w celu dalszej odprzedaży, w stanie nieprzetworzonym,
  - b) surowcami i materiałami podstawowymi są materiały, które w procesie produkcji lub przy świadczeniu usług stają się główną substancją gotowego wyrobu; do materiałów podstawowych zalicza się również materiały stanowiące część składową (montażową) wyrobu lub ściśle z wyrobem złączone, z tym że za surowce i materiały podstawowe nie uważa się paliw i olejów zużywanych w transporcie;
- 6) dowody zakupu – otrzymane faktury, rachunki, paragony, dowody wewnętrzne oraz opis otrzymanego towaru;
- 7) (uchylony)
- 8) podatek dochodowy na ogólnych zasadach – podatek dochodowy od osób fizycznych, opłacany przy zastosowaniu podstawy obliczania podatku, o której mowa w art. 26 ustawy o podatku dochodowym, i skali, o której mowa w art. 27 ustawy o podatku dochodowym;
- 9) księgi – księgi rachunkowe albo podatkową księgę przychodów i rozchodów, prowadzone na zasadach określonych w odrębnych przepisach;
- 10) gospodarstwo rolne – gospodarstwo rolne w rozumieniu przepisów o podatku rolnym;
- 11) wolny zawód – pozarolniczą działalność gospodarczą wykonywaną osobiście przez tłumaczy, adwokatów, notariuszy, radców prawnych, biegłych rewidentów, księgowych, agentów ubezpieczeniowych, agentów oferujących ubezpieczenia uzupełniające, brokerów reasekuracyjnych, brokerów ubezpieczeniowych, doradców podatkowych, doradców restrukturyzacyjnych, maklerów papierów wartościowych, doradców inwestycyjnych, agentów firm inwestycyjnych oraz rzeczników patentowych, z tym że za osobiste wykonywanie wolnego zawodu uważa się